

Część V
ŹRÓDŁA, MATERIAŁY, UZUPEŁNIENIA

Uczniowie cudzoziemscy w szkole- najczęściej zadawane pytania

- **Dlaczego dziewczynki z Czeczenii, nawet najpilniejsze uczennice, bardzo często opuszczają zajęcia?**

Wiele uczennic ma młodsze rodzeństwo, a ich naturalną rolą w rodzinie jest opieka nad dziećmi. Często, mimo, że ojciec pozostaje w domu, dziećmi muszą się zajmować właśnie starsze siostry. Warto zachęcić władze ośrodka do zorganizowania na jego terenie przedszkola, w którym najmłodsze dzieci pozostawałyby pod opieką znanych im osób, podczas nieobecności rodziców.

- **Dlaczego większość uczniów- uchodźców nie przynosi usprawiedliwień i zwolnień od lekarza?**

Czeczeni wywodzą się z kultury relacyjnej, w której słowo mówione jest ważniejsze niż słowo pisane, z tego powodu uważają, że wystarczy powiedzieć o powodzie nieobecności, aby ją usprawiedliwić. Ze względu na długą lukę edukacyjną i obecność w nowym kraju, nie znają wszystkich zwyczajów i zasad obowiązujących w szkole, nie rozumieją, że frekwencja jest istotnym elementem promocji do następnej klasy. Warto na początku roku szkolnego spotkać się z dziećmi i ich rodzicami, wręczyć im przetłumaczony na zrozumiały dla nich język regulamin szkoły i omówić najważniejsze punkty.

- **Dlaczego nastoletni Czeczeni nie szanują nauczycielek, zwłaszcza tych młodych?**

Dzieje się tak z dwóch powodów. Po pierwsze nastoletnim chłopcom trudno jest odnaleźć się w szkolnej ławce, bo w swojej kulturze są już młodymi mężczyznami, którzy za chwilę będą głowami rodziny. W Czeczenii normą jest zakładanie rodzin przez 16latków. Po drugie Czeczeni pochodzą z kultury hierarchicznej, czyli takiej, w której bardzo ważny jest porządek i hierarchia w grupie społecznej, oraz okazywanie szacunku i

podporządkowywania się tym, którzy są w tej hierarchii na wyższych pozycjach. Młode nauczycielki, wyglądające raczej na koleżanki, oraz zachowujące się przyjaźnie i swobodnie wobec uczniów, nie wzbudzają u młodych Czechenów autorytetu, więc chłopcy, potrzebując porządku, wprowadzają go sami.

Warto od początku budować i podkreślać swoją pozycję jako nauczyciela, poprzez konsekwencję, sposób komunikowania się z uczniami, ton głosu, czy strój.

- **Dlaczego, kiedy między Czechenami a Polakami dojdzie do sporów, czy bijatyki, zawsze w takiej sytuacji nagle wszyscy Czecheni stają murem za jednym ze swoich, a uczniowie polscy, mimo że w swoim kraju, i w swojej szkole – czują się osaczeni i zdominowani?**

Czecheni to społeczność bardzo kolektywna. Wiele spraw załatwiają razem, wiele decyzji podejmują z myślą o całej grupie, a nie tylko o sobie. Ponadto, będąc w nowym środowisku kulturowym w mniejszości, mają silniejszą potrzebę utożsamiania się ze swoją grupą i kulturą.

- **Dlaczego rodzice uczniów czecheńskich nie interesują się dziećmi i ich nauką, nie przychodzą na zebrania, nie posyłają dzieci na wycieczki, nawet jeśli nie wiąże się to z ponoszeniem przez nich kosztów?**

Często brak zaangażowania rodziców w naukę dzieci i sprawy związane ze szkołą, wynika z ich słabej kondycji psychofizycznej, Wielu z nich, po doświadczeniach w ojczyźnie cierpi na depresję i samemu wymaga wsparcia. Innym powodem jest kulturowo i sytuacyjnie uwarunkowana koncentracja raczej na teraźniejszości niż na przyszłości. Wielu rodziców czecheńskich widzi ogromną wartość w edukacji i wspiera w niej swoje dzieci, ale dla innych ważniejsze są natychmiastowe korzyści np. pieniądze zarobione przez dziecko, które nie poszło do szkoły. Wyjazdy dzieci na wycieczki, wbrew naszym oczekiwaniom, często nie są odbierane jako coś atrakcyjnego. Dla uchodźców przemieszczanie się z miejsca na miejsce wiąże się z ucieczką i zagrożeniem, rozłąka rodziców z dziećmi, nawet jedno- czy dwudniowa, może wywoływać silny stres. Dobrym sposobem na zachęcenie dzieci do wyjazdów z klasą jest zaproszenie na wycieczki ich

rodziców. Pozwoli to dodatkowo bliżej ich poznać i zyskać cenną pomoc w opiece nad uczniami.

- **Z jakiego powodu Czeceńscy uczniowie tak często przychodzą do szkoły zmęczeni, czasami przysypiają na lekcji i ogólnie mają problem z koncentracją?**

Dzieje się tak z kilku różnych powodów. Pierwszym z nich są warunki, w jakich mieszkają w ośrodku, gdzie najczęściej w jednym pokoju zakwaterowana jest cała wieloosobowa rodzina. Podczas, gdy młody człowiek powinien spać i nabierać sił na kolejny dzień, w tym samym pokoju mama robi pranie, najmłodsze dziecko płacze, najstarsze ogląda film, a ojciec rozmawia przez Internet z rodziną przebywającą w Austrii. W takim otoczeniu trudno jest się zregenerować. Drugim powodem są doskwierające niemal wszystkim uchodźcom skutki przebytych doświadczeń traumatycznych: powracające niepokojące obrazy, dudniące w głowie odgłosy wojny. To nie pozwala skoncentrować się w szkole podczas lekcji ani odpocząć w domu po zajęciach. Dodatkowo, zmęczenie i trudności z koncentracją mogą się nasilać podczas ramadanu, kiedy uczniowie, tak jak ich rodziny, postują przez cały dzień. Trudno jest wytrzymać cały dzień w szkole, nie jedząc i nie pijąc nic od rana.

- **Zawsze kiedy Polak i Czeczen o coś się pokłóć, to Czeczeni od razu reagują biciem. Dlaczego nie poproszą o pomoc nauczyciela?**

Zachowują się tak, jak nakazują im normy kulturowe. W przypadku konfliktu, nie donoszą nikomu na nikogo, tylko załatwiają sprawę między sobą. Poproszenie nauczyciela o pomoc odbierają jako niehonorowe i traktują właśnie jak donosicielstwo. Bójka nie jest jedynym sposobem na przywrócenie ładu, ale jedynym, jaki znają dzieci urodzone i wychowane w trakcie wojny. Brak kompetencji językowych sprawia ponadto, że wybierają właśnie taki sposób rozwiązywania konfliktów, ponieważ nie potrafią porozumieć się z rówieśnikami .

Warto w takich sytuacjach przypomnieć zasady obowiązujące w szkole, które zakazują rozwiązywania sporów poprzez agresję, oraz skierować skonfliktowanych uczniów do wybranego przez nich nauczyciela, którego rolą jest mediacja i pomoc w dojściu do porozumienia.

- **Dlaczego uczniowie czeczeńscy nie mają motywacji do nauki lub tracą ją szybko w ciągu roku szkolnego?**

Najczęściej wynika to z braku sukcesów w szkole spowodowanych głównie barierą językową. Uczniowie tracą motywację, otrzymując oceny niedostateczne. Najczęściej wymaga się od nich tyle, ile od uczniów polskich. Bardzo rzadko dostrzegane są i pozytywnie oceniane ich choćby małe sukcesy szkolne. Nie widząc możliwości otrzymania promocji, zaczynają wagarować.

- **Jak oceniać wiadomości i umiejętności ucznia cudzoziemskiego, którego znajomość języka polskiego jest bardzo słaba?**

Niezbędna jest indywidualizacja nauczania i stosowanie odrębnych kryteriów oceniania różnych sfer aktywności ucznia. Kryteria te powinny uwzględniać możliwości językowe ucznia (np. jednowyrazowe odpowiedzi, rozumienie zagadnienia, a nie słowne lub pisemne wyjaśnianie). Należy stosować inne niż dla uczniów polskich sposoby sprawdzania wiedzy (uproszczone polecenia, teksty spreparowane w testach, wykorzystanie rysunków, schematów, tabel, wykresów itp.).

- **Czy od uczniów cudzoziemskich należy wymagać czytania lektur przewidzianych w podstawie programowej?**

Absolutnie nie! Treść lektur uczniowie powinni poznać ze specjalnie spreparowanych dla nich krótkich, jasnych i prostych językowo streszczeń.

- **Czy uczeń cudzoziemski, który nie potrafi pisać tekstów w formach wypowiedzi ujętych w podstawie programowej kształcenia ogólnego powinien otrzymać końcową ocenę niedostateczną z języka polskiego?**

Zdecydowanie nie! Nauczyciel polonista może wymagać od ucznia cudzoziemskiego pisemnych odpowiedzi na pytania w formie prostych zdań pojedynczych lub złożonych współrzędnie. W zależności od stopnia opanowania języka polskiego (niezbędna współpraca z nauczycielem uczącym języka polskiego jako drugiego) uczeń może dokonać krótkiego prostego opisu, przebiegu wydarzeń (krótka forma

narracyjna). W tych pracach należy dopuścić możliwość popełnienia przez ucznia błędów językowych (fleksyjnych, stylistycznych, składniowych i ortograficznych).

- **Czy uczeń cudzoziemski, który porozumiewa się z kolegami, może nie rozumieć wypowiedzi nauczyciela dotyczących treści przedmiotowych?**

Tak, ponieważ opanował język komunikacyjny. Słownictwo specjalistyczne związane z przedmiotami nauczania czynią wypowiedzi nauczyciela niezrozumiałymi dla ucznia cudzoziemskiego.

Uchodźcy i cudzoziemcy w Polsce - przydatne strony internetowe

<http://www.kontynent.waw.pl/> - Portal ukazuje Warszawę niejednorodną kulturowo.

Znajdują się tam informacje na temat wydarzeń kulturalnych, instytucji, organizacji i miejsc, w których kwitnie różnorodność kulturowa. Redagowany przez i osoby oraz organizacje wywodzące się ze społeczności cudzoziemskich oraz mniejszości etnicznych i narodowych.

www.cudzoziemcy.pl/ - Portal dla cudzoziemców: prawo, ważne adresy i telefony, kontakty do ambasad, tłumaczy, a także informacje ogólne o Polsce.

www.iom.pl – strona Międzynarodowej Organizacji do Spraw Migracji (IOM).

www.migrant.info.pl - prowadzony przez IOM portal informacyjny dla uchodźców i migrantów w Polsce.

www.migration-news.uw.edu.pl/ - Biuletyn Migracyjny – internetowy kwartalnik wydawany przez Ośrodek Badań Nad Migracjami Uniwersytetu Warszawskiego i Centrum Stosunków Międzynarodowych, we współpracy z wieloma organizacjami działającymi na rzecz uchodźców. Rzetelne źródło informacji i forum wymiany informacji w obszarze migracji.

www.udsc.gov.pl – strona Urzędu do Spraw Cudzoziemców, odpowiedzialnego za nadawanie statusu uchodźcy w Polsce. Urząd zarządza też ośrodkami dla cudzoziemców ubiegających się o status uchodźcy. Na stronie m.in. dane statystyczne i przepisy prawne o cudzoziemcach w Polsce.

www.unhcr.org – strona Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do spraw Uchodźców, agendy ONZ, która zajmuje się uchodźcami. Na stronie – wiele aktualności na temat uchodźców na świecie oraz specjalny dział dla nauczycieli z materiałami edukacyjnymi.

www.unhcr-budapest.org – regionalna strona UNHCR, z informacjami na temat działań agendy w Europie Centralnej.

Strony dla nauczycieli

<http://www.iaie.org/> - strona **International Association for Intercultural Education**, międzynarodowej organizacji skupiającej nauczycieli i trenerów zaangażowanych w edukację międzykulturową. Oferuje bogate zbiory materiałów dostępnych niestety tylko dla prenumeratorów (odpłatnie).

<http://www.jedenswiat.org.pl> - **Stowarzyszenie "Jeden Świat"** prowadzi program edukacji na temat uchodźców i międzykulturowości, latem organizuje też czas dzieciom w ośrodkach dla uchodźców dzięki zaangażowaniu międzynarodowej grupy wolontariuszy. Na stronie – wybór materiałów edukacyjnych do wykorzystania na lekcji.

<http://www.sietar.org/>, www.sietar-europa.org/ - strona **The Society for Intercultural Education, Training and Research (SIETAR)**. Jest to międzynarodowa sieć trenerów, studentów i wszystkich zainteresowanych edukacją międzykulturową.

<http://www.tolerancja.pl/> - Informacje związane z prawami człowieka, wielokulturowością, islamem, mniejszościami narodowymi. Portal pod opieką Fundacji Kultury Chrześcijańskiej **Znak**.

www.amnesty.org.pl - Organizacja **Stowarzyszenie Amnesty International** jest ogólnosiątkowym ruchem ludzi działających na rzecz praw człowieka. Podstawową formą działalności jest prowadzenie kampanii. Na stronie w zakładce EDUKACJA jest szeroki wybór artykułów, oraz gotowych do wykorzystania materiałów edukacyjnych i scenariuszy zajęć.

www.ceo.org.pl – strona Centrum Edukacji Obywatelskiej, zawiera informacje dla nauczycieli na tematy związane z edukacją międzykulturową.

www.miedzykulturowa.org.pl - strona **Fundacji Edukacji Międzykulturowej** zawiera propozycje zajęć z dziećmi, materiały dla nauczycieli ułatwiające uczenie o wielokulturowości.

WWW.standards.dcsf.gov.uk/ethnicminorities/links_and_publications - strona brytyjskiego departamentu edukacji przeznaczona dla szkół i lokalnej administracji, zawiera m.in.

przykłady dobrych praktyk, publikacje i linki do innych stron poświęconych edukacji dzieci imigrantów.

www.tdw.org.pl – strona **Towarzystwa Demokratycznego Wschód** – zawiera scenariusze lekcji na temat cudzoziemców w Polsce i inne materiały edukacyjne.

www.teachernet.gov.uk/publications - brytyjska strona przeznaczona dla nauczycieli, zawiera szereg publikacji związanych z edukacją cudzoziemców

www.uchodzcynoszkoly.pl – portal dla szkół, które uczą dzieci cudzoziemskie, prowadzony przez **Centrum Pomocy Uchodźcom i Repatriantom Polskiej Akcji Humanitarnej**. Zawiera prawne i praktyczne porady dla nauczycieli, forum wymiany doświadczeń, informacje o źródłach pomocy międzykulturowej dla szkół.

www.villa.org.pl - **Stowarzyszenie Willa Decjusza** prowadzi zróżnicowane inicjatywy na rzecz promocji międzykulturowości i tolerancji. Na stronie <http://www.etnoteam.pl/uchodzcycy> – informacje przydatne dla osób prowadzących szkolenia dotyczące międzykulturowości.

Organizacje pomagające cudzoziemcom w Polsce

<http://fundacijaproksenos.blogspot.com> - **Proksenos** wspiera cudzoziemców w Polsce, zabiegając o konkretną pomoc dla potrzebujących w nagłych sytuacjach. Wspiera też cudzoziemców przebywających w Polsce nielegalnie. Nie ma strony www, ale prowadzi blog.

www.Arabia.pl -Portal poświęcony tematyce arabskiej. Na stronie – informacje dotyczące kultury krajów arabskich, materiały edukacyjne na temat islamu, a także – moduł o Polsce dla migrantów z krajów arabskich po arabsku.

www.arteria.art.pl -Organizacja **ARTERIA** podejmuje różne inicjatywy kulturalne związane z różnorodnością świata. Angażuje się też w działania teatralne i artystyczne z udziałem dzieci ubiegających się o status uchodźcy w Polsce.

www.a-venir.org.pl - Fundacja **A'venir** prowadzi program edukacji na temat uchodźców w polskich szkołach, w województwie lubelskim.

www.caritas.pl/news.php?id=5040&d=56 - **Caritas** działa na rzecz migrantów i uchodźców w Białymstoku, Lublinie, Zgorzelcu i Słubicach. Udziela pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej, prowadzi też poradnictwo zawodowe i działania na rzecz dzieci.

www.fdn.pl - Fundacja **Dzieci Niczyje** prowadzi m.in. program wsparcia dla dzieci cudzoziemskich bez opieki w Polsce, a także program przeciwdziałania handlowi dziećmi.

www.fipp.org.pl – strona **Instytutu na rzecz Państwa Prawa**, który prowadzi program bezpłatnej pomocy prawnej dla uchodźców i cudzoziemców w województwie lubelskim. Prowadzi też Bibliotekę Migracyjną.

www.wolontariat.org.pl/lublin/ - **Centrum Wolontariatu w Lublinie** organizuje różnego rodzaju działania integracyjne i socjalne dla cudzoziemców czekających na decyzję o statusie uchodźcy w ośrodkach w Lublinie.

www.ffr.org.pl - **Fundacja Forum Różnorodności**. Organizacja prowadzi ruchomy punkt informacyjno-poradniczy dla migrantów. Udziela informacji prawnych i różnego rodzaju porad socjalnych w językach rosyjskim, angielskim, ukraińskim, francuskim i niemieckim.

www.forummigracyjne.org - **Fundacja Polskie Forum Migracyjne** działa na rzecz poszanowania praw cudzoziemców w Polsce, głównie poprzez działania informacyjne i edukacyjne. Na stronie – poradnictwo internetowe dla cudzoziemców, publikacje dla cudzoziemców po polsku, angielsku i rosyjsku, publikacje na temat migrantów w wersjach elektronicznych.

www.hfhrpol.waw.pl – portal **Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka**, która prowadzi program bezpłatnej pomocy prawnej dla cudzoziemców, niezależnie od ich statusu prawnego. Angażuje się też w działania szkoleniowe i lobbingowe na rzecz cudzoziemców w Polsce.

www.interwencjaprawna.pl – strona **Stowarzyszenia Interwencji Prawnej**, które prowadzi program porad prawnych dla cudzoziemców, a także angażuje się w działania informacyjne na temat uchodźców, skierowane przede wszystkim do szkół i służb socjalnych. Świadczy usługi tłumaczeniowe, zatrudnia też doradców integracyjnych.

www.isp.org.pl - Pozarządowy ośrodek analityczno-badawczy **Instytut Spraw Publicznych** prowadzi m.in. program dotyczący migracji. Oprócz badań i analiz prowadzi też działania

lobbingowe na rzecz poszanowania praw migrantów w Polsce, a także inicjatywy skierowane bezpośrednio do cudzoziemców.

www.kultilink.pl – wyspecjalizowany serwis dla cudzoziemców, który pomaga znaleźć pracę w Polsce (a pracodawcom – znaleźć pracownika), prowadzony przez organizację

Autokreacja.

www.mentoring.pl/ - strona **Fundacji Edukacji i Twórczości** w Białymstoku, która prowadzi program wsparcia integracyjnego dla cudzoziemców ubiegających się o status uchodźcy. Głównym polem działania Fundacji jest edukacja, m.in. języka polskiego dla cudzoziemców.

www.migrant.pl - **Ośrodek Migranta Fu Shen Fu**, prowadzony przez księży werbistów w Warszawie, oferuje różnorodną pomoc integracyjną dla cudzoziemców, m.in. kursy językowe czy wydarzenia kulturalne. Strona zawiera aktualne informacje dotyczące działań Kościoła katolickiego na rzecz migrantów.

www.nigdywiecej.org - Stowarzyszenie **Nigdy Więcej** skupia się na walce z rasizmem i nietolerancją. Opracowuje Brunatną Księgę – coroczny zbiór incydentów o charakterze rasistowskim w Polsce. Prowadzi akcje zwalczania rasizmu w sporcie.

www.ocalenie.org.pl – strona **Fundacji Ocalenie**, która oferuje szerokie wsparcie integracyjne dla uchodźców i migrantów. Zatrudnia też mediatorów, którzy pomagają rozwiązywać konflikty na tle kulturowym.

www.pomocprawna.org - **Centrum Pomocy Prawnej im. Haliny Nieć** specjalizuje się w pomocy prawnej dla cudzoziemców osadzonych w aresztach deportacyjnych.

www.praktycy.org - **Stowarzyszenie Praktyków Kultury** podejmuje działania artystyczne, także związane z wielokulturowością, tworzy spektakle z udziałem cudzoziemców w Polsce. Wspiera warszawskie szkoły, w których uczą się dzieci ubiegające się o status uchodźcy.

www.przestrzen.art.pl - Fundacja **Inna Przestrzeń** podejmuje działania na rzecz integracji cudzoziemców, budowania pozytywnego wizerunku cudzoziemców i wspierania działań międzykulturowych w Warszawie. Wspiera działalność artystyczną migrantów.

www.refugee.pl – portal na temat uchodźców i migrantów w Polsce prowadzony przez **Centrum Pomocy Uchodźcom i Repatriantom Polskiej Akcji Humanitarnej**. Aktualności z Polski i ze świata o uchodźcach, informacje o międzykulturowych wydarzeniach kulturalnych, teksty pisane przez uchodźców, mini-ogłoszenia, informacje o krajach pochodzenia i inne.

www.voxhumana.pl - **Vox Humana** promuje wiedzę o islamie, pracuje głównie z dziećmi i młodzieżą. Wydaje też publikacje dla nauczycieli.

MINISŁOWNICZEK PODSTAWOWYCH POJĘĆ SZKOLNYCH

PL	ROS	CZECZ	WIET	ANG
aktywny	активный	жигара	tích cực	active
ambitny	амбициозный	амбицеш йолуш хилар	ham vọng	ambitious
biologia / przyroda	биология / природа	биологи/лалам	sinh học/ thiên nhiên	Biology
biurko nauczyciela	учительский стол	хъехархочуьна стол	bàn giáo viên	teacher`s desk
boisko sportowe	спортивная площадка	спортан майда	sân thể thao	sports field
brać udział w lekcji	участвовать в уроке	лекци йоьшуш ладоглар	tham gia học, nghe giảng	take part in a lesson
być na lekcji	присутствовать на уроке	лекцехъ хила(р)	có mặt trong giờ học	be at a class/lesson
być nieobecny	отсутствовать	цахила(р)	vắng mặt	be absent
być obecny	присутствовать	хила(р)	có mặt	be present
chemia	химия	хими	hóa học	Chemistry
chodźć do szkoły	ходить в школу	школе лела(р)	đi học, đến trường	go to school
dyrektor	директор	директор	hiệu trưởng	principal
dziennik lekcyjny	учебный журнал	классан журнал	sổ giáo viên	register
dzwonek	звонок	горгали	chuông, kêng	bell
długopis	шариковая ручка	ручка (шекъан къолам)	bút bi	ballpoint (pen)
egzamin	экзамен	экзамен	bài thi	exam
egzamin końcowy	заключительный экзамен	чекхволуш длалуш йолу экзамен	thi tốt nghiệp	school-leaving exam
egzamin próbny	пробный экзамен	зеран экзамен	thi thử	mock exam
gabinet dyrektora	кабинет директора	директоран кабинет	phòng Hiệu trưởng	headmaster`s office
gąbka	губка	Губка(доска цланда)	giẻ lau bảng, cục xóp lau bảng	board rubber
gazetka ścienna	стенгазета	Пенагазета бюллетень	báo tường	classroom newsletter

geografia	география	географи	địa lý	Geography
globus	глобус	глобус	địa cầu	globe
grono pedagogiczne	педагогический коллектив	Хъехархойн длахлоттам	ban sư phạm (thầy cô)	teaching staff
klasa	класс	класс	lớp	classroom
komputer	компьютер	компьютер	máy tính	computer
korytarz	коридор	коридор	hành lang	corridor
kreda	мелок	мел, кир	phấn	chalk
lekcja	урок	лекци	bài học	lesson
lektury szkolne	школьная литература	шкоলেখ еша декхар долу произведенеш	bài, truyện đọc bắt buộc	set books
linijka	линейка	линейка	thước kẻ	ruler
lista obecności	список присутствующих	классехъ хиларан список	danh sách có mặt	list of attendance
muzyka	музыка	музыка	âm nhạc	Music
pagana	выговор	выговор, бехк бакхар	phê bình	reprimand
nauczyciel	учитель	хъехархо	giáo viên	teacher
nieobecność	отсутствие	цахилар	vắng mặt	absence
obecność	присутствие	хилар	có mặt	attendance
oblać egzamin	провалиться на экзамене	экзамене цавахар	thi trượt	fail exam
obowiązkowy	обязательный	декхаре	bắt buộc	compulsory
ocenie	оценка	оценка хлоттор	đánh giá	assessment
odpowiadać na pytanie	отвечать на вопрос	хаттарна жоп дала(р)	trả lời câu hỏi	answer the question
odrobić pracę domową	сделать домашнюю работу	цера тледиллар кхочушдан(р)	làm bài tập về nhà	do one`s homework
opuszczać lekcje, uciekać	пропускать уроки, убежать	лекцера длавахар, вадар	bỏ học, trốn tiết học	skip classes
otrzymać stopnie	получить оценки	отметкаш схъаэца(р)	nhận điểm	get marks
otrzymać wyniki	получить результаты	дешаран оценкийн хилам схъаэца(р)	nhận kết quả	get the results
ołówek	карандаш	къолам	bút chì	pencil
plac zabaw	игровая площадка	(бераш) ловзаран майда	sân chơi	playground
plan zajęć	расписание уроков	занятийн план	thời khóa biểu	timetable

podręcznik	учебник	учебник	sách giáo khoa	coursebook/textbook
pokój nauczycielski	учительская	хъехархойн чоь	phòng giáo viên	staff room
postawić stopnie	поставить оценки	отметка хлотто(р)	chấm điểm	give marks
pracowity	трудолюбивый	балхана тлепа	tích cực, chăm chỉ	hard-working
program nauczania	учебная программа	дешаран программа	chương trình học (dạy)	curriculum
przygotować się	подготовиться	кечамбан	chuẩn bị	prepare
przystępować do egzaminu	приступить к сдаче экзамена	экзамен дlаяла волавалан	đi thi	take an exam
robić błędy	делать ошибки	глалаташ дар	làm sai, lỗi	make mistakes
robić notatki	записывать	lamoшдерг дlаяздар	ghi chép	make notes
robić postępy	делать успехи	прогресс ян	tiến bộ	make progress
sala gimnastyczna	спортивный зал	гимнастикан зал	phòng tập thể dục	gym/gymnasium
sala komputerowa	компьютерный класс	компьютеран зал	phòng máy vi tính	computer room
ściąga	шпаргалка	къайлах схъаяздар	cóop py, quay cóop	crib
ściągać na egzaminie	списывать на экзамене	экзаменехъ къайлах схъаяздар	cóop py bài thi	cheat in an exam
sekretariat	секретариат	секретариат	phòng giám hiệu	office
semestr letni	летний семестр	аьхкенан семестр	học kỳ 2	summer term
semestr zimowy	зимний семестр	аьннан семестр	học kỳ 1	winter term
skarga	жалоба	латкъам, арз	phê phán, kêu ca	complaint
skończyć szkołę	окончить школу	школа чекхъаяккха	tốt nghiệp trường học	leave school
skończyć uczelnię	окончить вуз	дешар декхдаккха	tốt nghiệp trường đại học	graduate from a university
sprawdzić obecność	проверить присутствие	хилар талла	kiểm tra có mặt	take the register
stołówka	столовая	столови	nhà ăn	canteen

			tập thể	
strugaczka/temperówka	точилка	къолам ирбийраг (чарх)	cái gọt bút chì	pencil sharpener
student	студент	студент	sinh viên	student
stypendium	стипендия	стипенди	học bổng	scholarship
sumienny	добросовестный	даггара хилар	tích cực, chăm chì	conscientious
świetlica	школьный клуб	клуб	phòng nghỉ giải lao	common room
szafka ubraniowa	шкаф для одежды	бедарийн шкаф	tủ quần áo	locker
szatnia	гардероб, раздевалка	бедарш длайоху чохь	phòng thay quần áo	cloakroom
tablica	доска	таблица	bảng	blackboard
tablica ogłoszeń	доска объявлений	длакхайкхоран таблица	bảng thông tin	notice board
technika	техника	техника	kỹ thuật	Technology
temat	тема	тема	chủ đề	topic / subject
test	тест	теаст (талламан)	bài thi trắc nghiệm	test
uczeń	ученик	дешархо	học sinh	pupil
uczęszczać do szkoły	ходить в школу	школе эхар	đi học, đến trường	attend school
uczyć się na pamięć	учить наизусть	дагахь ламор	học thuộc lòng	learn by heart
uczyć się na pamięć	зубрить	дагахь ламор	học thuộc lòng	memorize
udzielić komuś nagany	дать выговор (кому-то)	цхъангера бехк баккхар	phê bình ai đó	to reprimand sb
utalentowany	талантливый	талант хилар	tài năng	gifted
uwaga	замечание	тергам	chú ý	note
uzyskać dyplom	получить диплом	диплом даккха	nhận bằng	get a diploma
uzyskać stopień naukowy	получить учёную степень	ильманан дарж даккха	nhận danh hiệu khoa học	get a degree
uzyskać świadectwo	получить аттестат	свидетельство даккха	nhận chứng chỉ, bằng cấp	get a certificate
wagarować	прогуливать уроки	прогул	bỏ học đi chơi	play truant

wagarowanie	прогул	школе ца лелар	sự bỏ học đi chơi	truancy
wakacje	каникулы	каникулы	nghỉ hè	holidays
woźna	школьная вахтёрша	хехо	bà coi trường	caretaker / janitor (AmE)
wychowanie fizyczne	физкультура	кьинхьегамца кхиор	thể dục	Physical Education
wychowawca	класный руководитель/воспитатель	кхиорхо	thầy (cô) chủ nhiệm	home-room teacher
wycieczka szkolna	школьная экскурсия	школан поход	đi tham quan	school trip
wykładowca	преподаватель	хьехархо	thầy giáo giảng bài	lecturer
wyniki egzaminu	результаты экзамена	экзаменан хилам	kết quả thi	exam results
zdać egzamin	сдать экзамен	экзамен длаяла	đi thi	pass exam
zeszyt	тетрадь	тетрадь	quyển vở	copybook/exercise-book/notebook
zrobić sobie przerwę	сделать перерыв	шена перерыв ян (садалар)	tự nghỉ giải lao	take a break

MINISŁOWNICZEK PODSTAWOWYCH TERMINÓW SZKOLNYCH

PL	ROS	CZECZ	WIET	ANG
Rok szkolny W Polsce nauka rozpoczyna się 1 września, a kończy w ostatnim tygodniu czerwca następnego roku.	Учебный год В Польше учебный год начинается 1 сентября, а кончается в последнюю неделю июня следующего года.	Школан шо Польшехь дешар долало 1 сентябрехь. Чекхдолу-тледоглчу шеран июнь бетта тлаьхарчу клирнахь	Năm học Ở Ba Lan khai giảng ngày 01.09 và bế giảng vào tuần cuối cùng của tháng Sáu năm sau	School year In Poland it starts 1st September and ends last week of June the next year.
Semestr To połowa roku nauki: semestr zimowy trwa od września do końca stycznia, semestr letni – od lutego do czerwca.	Семестр Это половина учебного года: зимний семестр длится с сентября до конца января, летний семестр – с февраля до июня.	Семестр яхло эха шарахь: лаьнан семестр хуьлу сентябрь баттера, январь бутт чекхбаллалц. Аьхкан семестр: январь-июль батташкахь.	Học kỳ Đó là một nửa năm học: học kỳ 1 (đông) bắt đầu từ tháng Chín đến cuối tháng Giêng, học	Semester This term means we are in half of the way of school year: the Winter one lasts from September till January, the summer one –

			kỳ 2 (hè) từ tháng Hai đến tháng Sáu	from February till June.
Przerwa semestralna Po pierwszym semestrze uczniowie w Polsce mają dwutygodniową przerwę w nauce – ferie zimowe .	Перерыв между семестрами После первого семестра ученики в Польше имеют двухнедельный перерыв – зимние каникулы .	Семестр чекхялча хуьлу садалан хан. Польшехь дешархоша шина кирнахь садоу- лаьнан каникулаш .	Nghỉ đông (giữa hai học kỳ) Sau khi học hết học kỳ 1 thì học sinh được nghỉ 2 tuần	Half-term break After the first semestr students In Poland have two-week break at school – winter holidays
Wakacje To czas wolny od nauki w ciągu lata. Trwa od ostatniego tygodnia czerwca do końca sierpnia	Летние каникулы Это свободное от учёбы время в летние месяцы. Они длятся с последней недели июня до конца августа.	Каникулаш Хлара занятешь ца хуьлу зама ю. Яхло- июнь бетта тлаьхарчу клирантера, август бутт чекхбаллалц.	Nghỉ hè Vào mùa hè thì được nghỉ học. Bắt đầu từ tuần cuối của tháng Sáu và kéo dài đến hết tháng Tám	Holidays It free time from school in summer. It lasts from last week of June till the end of August.
Wywiadówka - to spotkanie rodziców z nauczycielem/nauczycielami ucznia. Jego celem jest omówienie postępów dzieci w nauce czy innych ważnych spraw dotyczących życia szkoły	Родительское собрание – это встреча родителей с учителем/учителями ученика. На ней обсуждаются успехи детей в учёбе или другие важные вопросы, касающиеся жизни школы.	Дай-нений собрани Хлара ду дай-наной хьехархошца вовшах- кхетар: дешархойн кхиамаш бийцар а, школера хьашташ хааран лалашо йолуш.	Họp phụ huynh Đây là cuộc gặp mặt giữa phụ huynh và giáo viên. Mục đích là để nói về sự tiến bộ của học sinh trong trường và bàn về các vấn đề quan trọng khác liên quan đến sinh hoạt trong trường	Parents-teacher meeting It's a parents' meeting with teachers. The aim is to talk about students' progress at school or the other important facts from the school life.
Оцена Począwszy od czwartej klasy szkoły podstawowej uczniowie są oceniani przy pomocy skali od 1 do 6. 6 to ocena najwyższa. 1 to ocena najniższa. Od ucznia oczekuje się opanowania materiału co najmniej na 2.	Отметки Начиная с четвёртого класса начальной школы ученики получают отметки по 6-бальной шкале от 1 до 6. 6 – это самая высокая, а 1 – самая низкая отметка. От ученика ожидается, чтобы он овладел материалом, по крайней мере, на 2.	Оценка (отметка) Йохьанцара школан йохьалгла классера дуййна, берашна цхьаанна тлера ялханна текхаччалц (1-6) оценокш хлиттайю. 1-уггаре лахара оценка ю. Дешархо декхарехь ву, мел клеззиг а шианна(2) барамехь Ильма ламадарна.	Điểm Từ lớp 4 trường Tiểu học thì chấm điểm cho học sinh, từ điểm 1 đến 6. Điểm 6 là cao nhất. Điểm 1 là thấp nhất. Học sinh phải dành được điểm tối thiểu là điểm 2.	Mark Since the 4th grade in primary schools students get marks, in scale 1 (the lowest) to 6 (the best). A student is expected to become familiar the range of school material for at least 2.
Biblioteka Miejsce, gdzie uczeń może na miejscu, za darmo skorzystać ze szkolnych zbiorów książek. Może też	Библиотека Место, где ученик может в школе бесплатно пользоваться	Библиотека Дешархочуьна бакьо ю школера библиотекан книжканех пайда	Thư viện Tại đây học sinh có thể tận dụng tập hợp các tủ	The library It's a place where a student can get use of All the school books with

wypożyczać książki do domu.	школьным книжным фондом. Он может также на какое-то время брать книги домой.	эца. Иштта, книжканаш цахь ламаян яхьа мегарду, юхалург а эчна.	sách tại chỗ, hoặc là cũng có thể mượn về nhà	no payment. The books Ban also be borrowed and taken student's Home.
Dyrektor szkoły Osoba, która kieruje szkołą. Pedagog szkolny Specjalista, który pomaga dzieciom, które mają trudności szkolne	Директор школы Лицо, руководящее школой. Школьный педагог Специалист, помогающий детям, у которых появились в школе проблемы.	Школан Директор- Бу цуьна куьйгалхо. Школан хьехархо Иза ву школера хьашташ (халонаш) кхочуш деш волу, дешархойн глонча	Hiệu trưởng Đó là người lãnh đạo trường Nhà Sư phạm Đây là chuyên gia có thể giúp đỡ và trò chuyện về mọi vấn đề của học sinh	School principal It's a person who manages school. School educator A specialist who helps those students with difficulties.
Psycholog szkolny Specjalista, który pomaga uczniom radzić sobie z trudnymi emocjami i uczuciami	Школьный психолог Специалист, который помогает ученикам справляться с трудными эмоциями и чувствами.	Школан психолог Дешархошна, хала долчу хлуманашца гло деш волу синлаткъамана говзанча	Nhà tâm lý học Chuyên gia này giúp đỡ học sinh giải quyết các vấn đề tình cảm và bức xúc	School psychologist A specialist who helps students cope with emotions and feelings.
Poradnia psychologiczno-pedagogiczna – to miejsce, gdzie specjaliści badają dzieci pod kątem ich możliwości korzystania z edukacji. Pomagają dzieciom, które mają bariery w edukacji	Психологическая и педагогическая консультация – место, где специалисты обследуют детей в плане их возможностей пользоваться образовательным процессом. Помогают детям, которым трудно дается учёба.	Психологийн, педагогийн консультация Кху меттигехь берашна таллам бо, цера Ильяма ламоран корматалла хилар къастош, халонаштехь глонакъосталла деш	Phòng tư vấn Tâm lý-Sư phạm Đây là nơi các chuyên gia khám nghiệm học sinh mục đích là xem khả năng tận dụng giáo dục. Ngoài ra thì có thể giúp đỡ những học sinh có khó khăn trong học tập	Psychological and educational clinic It's a place where some specialists exam children's abilities of using education and help those who have any difficulties.
Nieobecność W Polsce dzieci mają obowiązek chodzić do szkoły, dopóki nie skończą gimnazjum. Jeśli dziecko nie przyjdzie jakiegoś dnia do szkoły, rodzice są zobowiązani napisać 'usprawiedliwienie', czyli wyjaśnić, dlaczego dziecko nie przyszło do szkoły. W przypadku dłuższych nieobecności wywołanych kłopotami ze zdrowiem szkoła	Отсутствие на уроках В Польше дети обязаны ходить в школу вплоть до окончания гимназии. Если ребёнок когда-нибудь не придёт в школу, то родители обязаны написать « оправдательную записку », то есть объяснить, почему он не пришёл в школу. В	Школе ца вар Польше бераш декхарехь ду школе эха, гимнази чекхъяккхалц. Нагахь бер школе ца деанехь, дас-нанас кехат яздан деза, школе цаваран бахьана гойтуш. Нагахь санна масех дийнахь,	Vắng mặt Ở Ba Lan trẻ em có trách nhiệm phải đi học, phải tới trường Trung học cơ sở. Nếu trong ngày nào đó mà trẻ em vắng mặt tại trường thì phụ huynh phải có trách	Absence In Poland children are obliged to go to school until they are 16 years old. If a student is absent during a day at school, Parents should write 'an excuse' – to explain the reason of the absence. In case of longer

<p>oczekuje zwolnienia lekarskiego, czyli dokumentu od lekarza, który potwierdza, że dziecko było chore, co uniemożliwiło mu przybycie do szkoły.</p>	<p>случае длительного отсутствия в школе по причине проблем со здоровьем, школа ожидает предъявления справки от врача, в которой он подтвердит, что ребёнок болел и из-за этого не смог пойти в школу.</p>	<p>могшаллийца доъзна, бер школе лелаш ца хилча, школана луур ду, бер могуш ца хилар чагдеш, льярашкара справка яккхар.</p>	<p>nhệm viết “đơn giải thích lý do”, có nghĩa là phải giải thích rõ là tại sao ngày hôm đó con mình không đi học. Nếu vắng mặt liên tục do điều kiện sức khỏe thì nhà trường yêu cầu nộp “giấy phép bác sỹ cho nghỉ”, có nghĩa là giấy chứng nhận của bác sỹ là đưa trẻ bị ốm và không thể đi đến trường.</p>	<p>absencje, a doctor excuse is expected to be brought by parents.</p>
<p>Egzamin Już na koniec szkoły podstawowej uczniowie zdają egzamin – czyli sprawdzian ich umiejętności. Egzamin na końcu gimnazjum decyduje o możliwościach dalszej edukacji ucznia.</p>	<p>Экзамен В конце учёбы в начальной школе ученики сдают экзамен, то есть проверяются их умения. Экзамен по случаю окончания гимназии имеет решающее значение для дальнейшей учёбы ученика.</p>	<p>Экзамен Йохъанцара школа чекхъйоккхш, дешархоша экзаменш дlало, цера корматалла толлуш. Гимнази чекхъйоккхуш хуьлучу экзаманаша билгала доккху, кхин дlа а хила там болчу дешаран хьал</p>	<p>Thi cử Cuối cấp 1 thi học sinh phải thi cử - tức là viết bài kiểm tra năng lực. Kỳ thi cuối cấp 2 sẽ quyết định khả năng học sinh học tiếp trường nào</p>	<p>The exam Students In Poland Take an exam at the end of primary school – it’s a test of their skills. The high junior school (gimnazjum) exam has an influence on his/her further educational possibilities.</p>
<p>Długa przerwa/przerwa obiadowa – jest to dłuższa przerwa w okolicy południa (około 30 minut), w czasie której dzieci mają czas zjeść posiłek. W niektórych szkołach w Polsce są stołówki, gdzie dzieci mogą zjeść obiad. Gdy nie ma stołówki – jedzą przyniesione z domu kanapki.</p>	<p>Большая перемена/обеденная перемена – большая перемена около полудня (примерно 30 минут), во время которой у детей есть время, чтобы поесть. В некоторых польских школах имеются столовые, где дети могут пообедать. Если столовой нет, то они едят принесённые из дома бутерброды.</p>	<p>Еха перерыв/ делкъана яа хlума юу хан-иза ехха хан ю (30 минут гергга). Кху хенахь берашна яа хlума яан аьтто бу. Польшехь, цхьацца йолчу школашкахь столовеш хуьлу, берийн делкъана хlума яан таро йолуш. Столовеш ца хилча-шаьш цера еъна хlума юу цара.</p>	<p>Nghỉ giải lao ăn trưa Đây là giờ nghỉ giải lao dài nhất vào tầm trưa (khoảng 30 phút), lúc đó học sinh có thời gian ăn trưa. Tại một số trường thì có Nhà ăn tập thể để cho học sinh nhận xuất ăn trưa. Nếu không có nhà</p>	<p>Longbreak/lunch break It’s a longer break at about Midway time and it lasts about 30 min. Children can eat lunch then. If there is no school canteen, they can have their sandwiches prepared at home.</p>

			ăn thì học sinh tự mang đồ ăn làm sẵn ở nhà mình.	
Przerwa – czas krótkiego odpoczynku dla uczniów między lekcjami, zwykle trwa 10 minut. Lekcje trwają 45 minut.	Перемена – время короткого отдыха учеников между уроками, обычно длится 10 минут. Уроки длятся 45 минут.	Перерыв- лекцешна юккъехъ дешархойн клеззиг садаар хуьлу, мелла а 10 минотехъ. Лекцеш яхло 45 минотехъ.	Giải lao Thời gian nghỉ ngắn hạn giữa các tiết học, thông thường khoảng 10 phút. Tiết học kéo dài 45 phút.	The break It's a short period of time, usu. about 10 min. between lessons. A lesson lasts 45 min.
Grono pedagogiczne – to zespół nauczycieli uczących w danej szkole.	Педагогический коллектив – это группа учителей, которые учат в данной школе.	Интеграци хьокъехъ аренаца вовшахкхетар- цхайолчу школашкахъ походаш йо, вовшийн алсама довзийтар лалашо йолуш. Походаш йолучу заманца лекциш ца хуьлу. Наггахъ и походаш, клеззигчу барамехъ мах бала дезаш хуьлу. Иштта, ша йоллу школа цхъане походе йоьдуш а хуьлу-масех сахътана йа масех денна. Дас-нанас мелла а мах бала дезаш хуьлу.	Tập thể giáo viên Đây là những nhà giáo đang dạy trong trường	Teaching Staff – are all the teachers working at school.
Pokój nauczycielski – specjalna sala w szkole przeznaczona dla nauczycieli. Tam można znaleźć nauczycieli w czasie przerw.	Учительская комната – специальный класс в школе, предназначенный для учителей. Здесь можно найти учителей во время перемен.	Баьццара школа- хлара ду ша йоллу класс цхъане походе яхар, масала цхъана йа шина клирна. Кху хенахъ дешархойн хила еза занятеш хуьлу, совнаха а хуьлу (масала: лыжеш хахка ламор).	Phòng giáo viên Đây là phòng đặc biệt dành cho giáo viên trong trường. Khi nghỉ giải lao thì có thể đến đây tìm gặp thầy cô	Teachers' room It's a place at school destined only for teachers especially for the time of break.

MINISŁOWNICZEK PODSTAWOWYCH POJĘĆ Z BIOLOGII

PL	ROS	CZECZ	WIET	ANG
atmosfera	атмосфера	хлаваъ, атмосфе ра	khí quyển	atmosphere
bacznie obserwować środowisko	внимательно наблюдать за окружающей средой	леррина гонахарч у Iаламан тидам бан	quan sát kỹ lượng môi trường	to keep a check on the environment
bogactwa naturalne	природные богатства	Iаламан хазнаш	tài nguyên thiên nhiên	natural resources
dokarmiać zwierzęta	докармливать животных	акхарошн а хлыма	tiếp tế thức ăn cho thú vật	to provide food for animals

		йалар		
Dzikie	дикие	акхаре	hoang dã	wild
ekosystem	экосистема	экосистема	hệ thống thân thiện môi trường	ecosystem
ewolucja	эволюция	эволюци	tiến hóa	evolution
futrzasty	пушной	месала	có lông	furry
Gady	пресмыкающиеся	лаъхъана ш	bò sát	reptiles
gatunek (zwierząt)	вид (животных)	тайпа (акхаройн)	loại (súc vật)	species
ginący (rośliny, zwierzęta)	исчезающий (растения, животные)	хлу дар (ораматин, акхаройн)	tiệt chủng (thực vật, thú vật)	dying
gryzonie	грызуны	эххий	thú vật loài gặm nhấm	rodents
istota ludzka	человеческое существо	адамалла	con người	human being
jęczmień	ячмень	мукх	lúa mạch	barley
Karmić	кормить	хлума яла	cho ăn	to feed
Krzak	куст	колл, коьллаш	bụi cây, bụi rậm	bush
Lądowe	сухопутные	лаьттаху лара	trên lục địa	land
leśnictwo	лесоводство	хъуьнан бахам	ngành rừng	forestry
łańcuch pokarmowy	пищевая цепь	зле кхачанан	hệ thống tiêu hóa	food chain
Małe	малые/маленькие	жима	nhỏ bé	small/little
mięsożerne	плотоядные	дилха дуу	(thuộc về) loài ăn thịt	carnivorous
morskie	морские	хлордан	(thuộc về) biển	sea
Mucha	муха	моза	con ruồi	fly

nieszkodliwe	безвредные	зуламе доцу	vô hại	harmless
ocalić planetę	спасти планету	дуьне келхъара даккха	cứu trợ trái đất	to save the planet
ochroniać środowisko	охранять окружающую среду	гонахъар а Іалам лардар	bảo vệ môi trường	to protect the environment/conserv e nature
ochroniać zagrożone gatunki	охранять виды, находящиеся под угрозой	хлу дарна кхераме долу акхарой, орамата ш лардар	bảo hộ các loài giống có nguy cơ diệt chủng	to protect endangered species
odnawialne (źródło energii)	обновляемый (источник энергии)	карлайок кху энергийн хьостап	tái tạo (nguồn năng lượng)	renewable
ogrodnictwo	садоводство	бешлело р	nghề vườn	gardening
opiekować się swoim zwierzętkiem	ухаживать за своим животным	шен (даьхний) экса Іалаш дар	chăm nuôi con vật của mình	to look after one's pet
organizmy żywe	живые организмы	дийна хлуманаш	các cơ thể sống	living organisms
oswojone	приученные	каралами йна	đã được quen	tame
Owady	насекомые	сагалмат аш, са долу хлуманаш	sâu bọ, côn trùng	insects
Owies	овёс	сула, кена	hạt lúa mạch, yến mạch	oats
Pomnik przyrody	памятник природы	аламан хлоллам (памятни к)	tượng của thiên nhiên	monument of nature
poprawiać stan środowiska	улучшать состояние окружающей среды	Іаламан хьал маттахлот	sửa chữa tình trạng môi trường	to improve the environment

		тор		
Płazy	земноводные	хи- лаьттан дийната ш	động vật lưỡng cư	amphibians
Płodne	плодовитые	деба (дебар)	có sinh đẻ	fertile
pszenica	пшеница	кла	lúa mì	wheat
przetwarzać materiały do ponownego użytku	перерабатывать материалы для повторного использования	керла пайда эца материал аш юха кечьяр	chế biến chất liệu tái tạo	to recycle materials
Ptaki	птицы	олхазарш	chim	birds
puszysty	пушистый	месала	béo mập	fluffy
rolnictwo	сельское хозяйство	юьрта бахам	nông nghiệp	agriculture
Roślina	растение	орамат	thực vật	plant
roślinożerne	травоядные	буц юу дийната ш	ăn rau cỏ (thực vật)	herbivorous
Rośliny	растения	орамата ш	các loại thực vật	plants
rozwinąć przemysł przetwarzający zużyte produkty	развивать промышленность по переработке использованных продуктов	хьалха пайда эцна сурсаташ , юха кечдаран промышл енность шорьяр	phát triển công nghiệp chế biến sản phẩm tái tạo	to develop recycling industry
rozwiązać problem ... (jaki)	решить проблему... (какую)	хьашто кхочуш яр... (муьлха)	giải quyết vấn đề (thế nào)	to solve the problem of ...
Ryby	рыбы	члерий	cá	fish
rzadki (o gatunku)	редкий (вид)	наггахь бен ца хуьлу	hiếm hoi (về loài giống)	rare

		(тайпа)		
Ssaki	млекопитающие	декха дийната ш	lòai có vú	mammals
stworzyć więcej rezerwatów przyrody	создать больше заповедников	кхи а сов заповедникаш кечъяр	mở ra nhiều rừng quốc gia bảo hộ thiên nhiên	to create more nature reserves
szkodliwe dla(o czynnikach)	вредные для (факторы)	зене хилар	có hại (cho nguyên tố)	harmful to
środowisko naturalne	среда обитания	lаламан хазанаш	môi trường tự nhiên	habitat
środowisko/otoczenie	окружающая среда/окружение	lалам/го	môi trường/xung quang	environment
światowy (problem)	мировая (проблема)	доллучу lаламан (хъашто)	(có tính chất) thế giới, toàn cầu (vấn đề)	global
udomowione	прирученные	каралами йна	quen nuôi	domesticated
wszystkożerne	всеядные	хлуъа юу дийнат	ăn tạp	omnivorous
Wykorzystywać alternatywne/odnawialne źródła energii	использовать альтернативные/обновляемые источники энергии	карлайок кху энергийн хъостах а пайда эцар	tận dụng tương ứng (nguồn năng lượng tái tạo)	to use alternative/renewable sources of energy
wymarłe	вымершие	хлу дайнарш	tiệt chủng (chết hết)	extinct
zagrożone (wymarciem)	находящиеся под угрозой (исчезновения)	хлу дарна кхерам болу	nguy hiểm tiệt chủng (chết hết)	endangered
zagrożony	находящийся под угрозой	кхерамех ь йолу (долу)	nguy hiểm	under threat
zanieczyszczone	загрязнённая	бехдина (бехъийна)	ô nhiễm môi trường	polluted/contaminated
Zboże	зерно, зерновые культуры	ялта	lúa mạch	corn

Ziolo	травянистое растение	буц	dược thảo	herb
zwierzęta	животные	даьний, дийната ш	thú vật	animals
zwierzęta w gospodarstwie rolnym	животные в сельском хозяйстве	юьрта бахамехь дийната ш	súc vật nuôi trong nông nghiệp	household animals
zwierzęta trzymane w domu	домашние животные	Чоьхь ледош долу дийната ш	súc vật nuôi trong nhà	domestic pets
Żaba	лягушка	пхьид	ếch	frog
żyć w harmonii z ...	жить в гармонии с...	Ирс долуш дахар...	sống thân thiện cùng ...	to live in harmony with ...
Żyto	рожь	божан, сос, лаьржа кла	lúa mạch đen	rye

MINISŁOWNICZEK PODSTAWOWYCH POJĘĆ Z CHEMII

PL	ROS	CZECZ	WIET	ANG
alkaliczny, zasadowy	щелочной, основной	щёлчан	(thuộc về) bazơ	alkaline
bezwodnik	ангидрид	ангидрид	anhydrit	anhydride
bezwodny	безводный	хи доцу	vô nước	anhydrous
fragment	фрагмент	дакъа	một đoạn, một mẫu	moiety
gęstość	плотность	юкьалла	độ dày đặc, mật độ	density
kwasowy	кислотный	муьсталлийн	(thuộc về) axit	acidic
Lepkość	вязкость	хьаса (маза) болу	độ dính	viscosity

Odczyn kwaśny	кислая реакция	муьсталлийн реакци	nhân tố axit	acidic reaction
Odczyn zasadowy	щелочная реакция	щёлочан реакци	nhân tố bazơ	alkaline reaction
osad	осадок	букъарш	lắng xuống, kết tủa	precipitate
próżnia	вакуум	вакуум (яьссалла)	chân không	vacuum
solanka	соляной раствор	шовр	muối brine	brine
temperatura topnienia	температура плавления	лалоран температура	nhiệt độ tan chảy	melting point
temperatura wrzenia	температура кипения	кхехкаран температура	nhiệt độ sôi	boiling point
węglowodan	углевод	углевод	hydrô than	carbohydrate
węglowodór	углеводород	углеводород	hydrô cacbon	Hydrocarbon
zasada	щелочь	принцип, бух	bazơ	Base
zasadowy	щелочной	принцип йолуш	(thuộc về) bazơ	Basic
zawiesina	суспензия	раствор, чорпа	thể huyền phù, không tan hết	Suspension

MINISŁOWNICZEK PODSTAWOWYCH POJĘĆ Z FIZYKI

PL	ROS	CZECZ	WIET	ANG
akomodacja	аккомодация		chỗ thỏa thuận	accommodation
alfabet Morse'a	алфавит Морзе	азбука Морзе	mật mã Mốc số	Morse code
antena	антенна	антена	ăng ten	antenna
atom	атом	атом	nguyên tử	atom
bomba atomowa	атомная бомба	атаман бомба	bom nguyên tử	a-bomba, fission bomb
czarna dziura	чёрная дыра	iaържа тлурнене	lỗ hổng đen	black hole
częstotliwość	частота	лъусталла	cường độ	frequency
dioptria	диоптрия	диоптри	điốp	diopeter
drżanie światła	колебания света	Серлонан эгор	độ rung ánh sáng	flickering, twinkle
dyfrakcja	дифракция	дефракци	làm nhiễu xạ	diffraction
jonosfera	ионосфера	ионосфера	tầng khí quyển điện ly	ionosphere
kąt	угол	са	góc	angle
kwant	квант	квант	phân tử	quantum
luneta	подзорная труба	телескоп	kính viễn vọng	telescope
lupa	лупа, увеличительное стекло	лупа	kính lúp	magnifying glass
mikrofale	микроволны	микроволнаш	máy vi sóng	microwaves
nadajnik	передатчик	передатчик	máy phát	transmitter, transceiver
odbicie światła	отражение света	серло юхатохар	phản quang	reflection of light

			ánh sáng	
odbiornik	приёмник	приёмник	máy thu	receiver
ogniskowa	фокусное расстояние	цера аматехь	(thuộc về) điểm, lửa	focal length
optyka	оптика	оптика	quang học	optics
orbita	орбита	орбита	vệ tinh	orbit
peryskop	перископ	перископ	kính tiềm vọng	periscope
powiększenie	увеличение	доккха дар	lăng tăng	magnification
pócień	полутень	геххья линдагI	nửa tối (nguyệt thực)	penumbra
promieniowanie	излучение	злаьнарш тохар	nhiễm xạ	radiation
pryzmat	призма	призма	lăng trụ, lăng kính	prism
radioaktywność	радиоактивность	радиожигаралла	phóng xạ	radioactivity
reaktor jądrowy	ядерный реактор	ядеран реактор	lò phản ứng nguyên tử	nuclear reactor
reflektor	рефлектор	рефлектор	đèn chiếu	reflector
rok świetlny	световой год	серлонан шо	năm ánh sáng	light year
rozproszenie światła	рассеяние света	серлонан яржар	chia tia ánh sáng	diffusion, dispersion
soczewka	линза	объектив	thấu kính	lens
zaciemienie	затмение	(малх) лацар	thiên thực, lu mờ	eclipse
załamania promieni	преломление света	злаьнарийн длаерзар	độ gãy của ánh sáng	ray refraction
zjawiska	явления	хиламаш	hiện	phenomenon

			tượng	
--	--	--	-------	--

PL	ROS	CZECZ	WIET	ANG
Afryka	Африка	Африка	Châu Phi	Africa
Alaska	Аляска	Аляска	Alaska	Alaska
aleja	аллея	аллей	đại lộ	avenue
Ameryka Północna	Северная Америка	Къилбасе дехъара Америка	Bắc Mỹ	North America
Ameryka Południowa	Южная Америка	Къилбехъ ара Америка	Nam Mỹ	South America
Ameryka Środkowa	Центральная Америка	Юккъера Америка	Trung Mỹ	Central America
Antarktyda	Антарктида	Антарктида	Nam cực	Antarctica
archipelag	архипелаг	архипелаг	quần đảo	archipelago
arktyczne koło polarne	Полярный круг	арктикера полюсанго	vòng Bắc cực	Arctic Circle
Arktyka	Арктика	Арктика	Bắc cực	the Arctic
atmosfera	атмосфера	атмосфера, хлаваъ	khí quyển	atmosphere
Australia	Австралия	Австралия	Australia (Ôxtrâyliá)	Australia
autostrada	автострада	автострада	đường cao tốc	highway
Azja	Азия	Азий	Châu Á	Asia
bagno	болото	ушала	bùn lầy	swamp
burza	буря	дарц	cơn bão, giông tố	storm
błyskawica	молния	ткъес, стелахаъш тиг	tia chớp	lightning
chmura	туча	морха(ш)	đám mây	cloud
cieśnina	пролив	хидоъкъе	eo biển	strait

deszcz	дождь	догла	mưa	rain
dno morskie	морское дно	хлордан бух	đáy biển	ocean floor
dolina	долина	тогли, атагла	thung lũng	valley
erupcja	извержение	хьалатоха р	phun núi lửa	eruption
Europa	Европа	Европа	Châu Âu	Europe
fala	волна	тулгле	sóng	wave
geografia	география	географи	địa lý	geography
geologia	геология	геологи	địa chất	geology
globus	глобус	глобус	địa cầu	globe
góra	гора	лам	núi	mountain
granica międzypaństwowa	межгосударственная граница	пачхьалкх ашна юккьера доза	biên giới giữa các quốc gia	frontier
Grenladnia	Гренландия	Гренланди	Grelandia	Greenland
grzbiet	хребет	дукъ	vành, lưng	crest
Himalaje	Гималаи	Гималай	Himalaya	the Himalayas
jaskinia	пещера	хьех	hang động	cave
jezioro	озеро	лам	hồ	lake
kamień	камень	тулг	đá	stone
kanal główny	главный канал	коьрта татол	kênh chính	main vent
kartografia	картография	картограф и	kỹ thuật vẽ bản đồ	cartography
klif	клиф	тарх	vách đá ven biển	cliff
klimat morski	морской климат	хлордан климат	khí hậu biển	marine

klimat podzwrotnikowy suchy	сухой субтропический климат	субтропик ан екъа климат	khí hậu khô gần đường xích đạo	dry subtropical
klimat podzwrotnikowy wilgotny	влажный субтропический климат	субтропик ан тлуъна климат	khí hậu ẩm gần đường xích đạo	humid subtropical
klimat polarny tundry	полярный климат тундры	тундрера полярни климат	khí hậu băng giá quanh Bắc cực	polar tundra
klimat śródziemnomorski	средиземноморский климат	юкъъера хлорданан климат	khí hậu Địa Trung Hải	Mediterranean subtropical
klimat stepowy	степной климат	аренан климат	khí hậu thảo nguyên	steppe
klimaty górskie	горный климат	ламанийн климаташ	khí hậu vùng núi	highland climates
klimaty kontynentalne	континентальный климат	континентийн климаташ	khí hậu địa lục	continental climates
klimaty podbiegunowe	субарктический климат	полюсан климаташ	khí hậu gần cực	subarctic climates
klimaty podzwrotnikowe	субтропический климат	субтропикийн климаташ	khí hậu gần đường xích đạo	subtropical climates
klimaty polarne	полярный климат	полярни климаташ	khí hậu Bắc (Nam) cực	polar climates
klimaty strefy umiarkowanej	климат умеренной зоны	барамехь йолчу зона климаташ	khí hậu vùng ôn đới	tropical climates
klimaty świata	климат мира	дуъненан климаташ	khí hậu thế giới	climates of the world
klimaty umiarkowane	умеренный климат	барамехь йолу климаташ	khí hậu ôn đới	temperate climates
kontynent	континент	континент	địa lục	continent
kraj	страна	пачхьалкх	đất nước	country
krater	кратер	кратер	miệng núi lửa	crater

kropla deszczu	капля дождя	доглан тладам	giọt mưa	raindrop
laguna	лагуна	лагуна	vịnh nhỏ, vùng nước ngọt	lagoon
las	лес	хьун	rừng	forest
lawa	лава	лава	nham thạch	lava flow
linia kolejowa	железнодорожная линия	цлерапошт ан некъ	đường xe lửa	railway
linie długości geograficznej	линии географической долготы	географин дохаллий сиз	đường dài theo địa lý	lines of longitude
linie szerokości geograficznej	линии географической широты	географин шоралий сиз	đường rộng theo địa lý	lines of latitude
lód	лёд	ша	băng (đá)	ice
lodowiec	ледник	шалам	núi băng	glacier
lotnisko	аэродром	аэродром	sân bay	airport
mapa	карта	карта (географин)	bản đồ	map
mapa drogowa	дорожная карта	некъан карта	bản đồ đường đi	road map
mapa fizyczna	физическая карта	физикин карта	bản đồ địa lý	physical map
mapa polityczna	политическая карта	политикан карта	bản đồ hành chính	political map
masyw górski	горный массив	ламанин акъари	dãy núi	massif
mgła	туман	дохк	sương mù	fog
mierzeja	коса	осьиг (коса)	mũi cát nhô ra biển	tombolo
morze	море	хлорд	biển	sea
Morze Arktyczne	Арктическое море	Арктикан Хлорд	Biển Bắc cực	Arctic Ocean

Morze Beringa	Берингово море	Беринган Хлорд	Biển Bering	Bering Sea
Morze Czarne	Чёрное море	лаьржа Хлорд	Biển Đen	Black Sea
Morze Czerwone	Красное море	Цле Хлорд	Biển Đỏ	Red Sea
Morze Grenlandzkie	Гренландское море	Гренлади н Хлорд	Biển Grelandia	Greenland Sea
Morze Karaibskie	Карибское море	Карибски н Хлорд	Biển Caribê	Caribbean Sea
Morze Kaspiskie	Каспийское море	Таркхойн Хлорд	Biển Caspi	Caspian Sea
Morze Północne	Северное море	Къилбасе дан Хлорд	Biển Bắc	North Sea
Morze Południowochińskie	Южно-китайское море	Къилбан Хлорд	Biển Đông	China Sea
Morze Śródziemne	Средиземное море	Хлорд Латтана юккье	Biển	Mediterranean Sea
most	мост	тлай	cầu	bridge
mżawka	изморось	серса(р)	mưa phùn	drizzle
nizina	низменность	тогле	hạ nguyên	lowland
oaza	оазис	оазис (гламаршка ара тогле)	ốc đảo	oasis
obwodnica	окружная дорога	чагларан некъ	đường vành đai	ring road
ocean	океан	океан, хлорд	đại dương	ocean
ocean Atlantyczny	Атлантический океан	Атлантика н Океан	đại dương Atlantic	Atlantic ocean
Ocean Indyjski	Индийский океан	Индин Океан	Ấn độ dương	Indian Ocean
Ocean Spokojny (Pacyfik)	Тихий океан	Тийна Хлорд (Океан)	Thái bình dương	Pacific Ocean

opady	осадки	йочанаш	lượng nước mưa hàng năm	precipitations
osuwisko skalne	скальные оползни	тархийн такхар	lở đá	rockslide
ozon	озон	озон	ôzôn	ozone
park narodowy	национальный парк	халкъан парк (беш)	vườn quốc gia	national park
piaszczysta wyspa	песчаный остров	гламаран глайре	đảo cát	sand island
plan miasta	план города	галан карта	bản đồ thành phố	urban map
plaża	пляж	пляж	bãi biển	beach
pogoda	погода	хенан хлоттам	thời tiết	weather
potok	ручей	длаэхар (хи)	suối nhỏ	brook
potok górski	горный ручей	ламчуьра хи	suối nhỏ trong núi	mountain torrent
powietrze	воздух	хлаваъ	không khí	air
powódź	наводнение	хи тледалар	lụt lội	flood
poziom morza	уровень моря	хлордан барам	mức nước biển	sea level
półkule	полушария	дуьненан эхиг	bán cầu	hemispheres
Północ	Север	Къилбасе да	Bắc	North
Południe	Юг	Къилба	Nam	South
południk wschodni	восточный меридиан	малхбале ра меридиан	nam cực đông	Eastern meridian
południk zachodni	западный меридиан	малхбузер а меридиан	nam cực tây	Western meridian

południk zerowy	нулевой меридиан	нолан меридиан	nam cực không	prime meridian
półwysep	полуостров	ахгайре	bán đảo	peninsula
preria	прерия	прери	thảo nguyên	prairie
prognoza pogody	прогноз погоды	хенан хлоттаман прогноз	dự báo thời tiết	meteorological forecast
przedmieścia	предместья	Ғалийн йист	ngoại ô	suburbs
przełęcz	перевал	ламанан дукъ	thung lũng	pass
pustynia	пустыня	аре	sa mạc	desert
pustynia piaszczysta	песчаная пустыня	Ғум-аре	sa mạc cát	sandy desert
pustynia skalista	скалистая пустыня	тархаш йолу аре	sa mạc đá	rocky desert
płaskowyż	плоскогорье	Ғапалам, Ғапалам	cao nguyên	plateau
rafa koralowa	коралловые рифы	маржаний н Ғайре (риф)	bãi san hô	coral reef
rondo	круговой перекрёсток	горга галморзе	đường bùng binh	traffic circle
rów oceaniczny	океанская впадина	океанан клаг	rãnh đại dương	trench
równik	экватор	экватор	đường xích đạo	equator
równoleżnik	параллель	параллель	đường vĩ tuyến	parallel
rzeka	река	хи	sông	river
siatki kartograficzne	картографические сетки	географин картан сетка	lưới đồ	map projections
skała	скала	тарх, берд	tảng đá	rock
skorupa ziemską	земная кора	лаьттан Ғлоп	vỏ trái đất	Earth's crust

śnieg	снег	ло	tuyết	snow
spadająca gwiazda	падающая звезда	охъабужа седа	sao rơi	shooting star
stacja kolejowa	железнодорожная станция	цѣрапошт анекъан станци	Nhà ga xe lửa	railway station
stalagmit	сталагмит	сталагмит (киран ладарех хилла кхазам)	măng đá, thạch nhũ dưới	stalagmite
stalagmit	сталагмит	сталагмит	măng đá, thạch nhũ	stalagmite
stalaktyt	сталактит	сталактид (киран ладаран сийсарш)	chuông đá, thạch nhũ trên	stalactite
starorzecze	староречье	шира хлуманаш	hố cuối sông	oxbow
staw	пруд	лам	ao, hồ	pond
stok górski	горный склон	ламанан баче	dốc núi	mountain slope
stopnie Celsjusza	градусы Цельсия	Цельсин градус	độ C	degrees Celsius
stożek	конус	конус	hình nón	cone
strefa	зона	зона, меттиг	vùng	zone / area
szczelina	расщелина	хералла, члаж	khe nứt	rift
szczyt	вершина, пик	бохь	đỉnh	summit
tajfun	тайфун	тайфун	bão biển	typhoon
tęcza	радуга	стелалад, делалад	cầu vồng	rainbow
trzęsienie Ziemi	землетрясение	мохкбегор	động đất	earthquake
uskok	отвес	кхоссадал ар	đường đứt đoạn	fault

wąwóz	ущелье	члаж	khe, thung lũng	ravine / gorge
Wisła	река Висла	Висла	Vistula	Vistula River

PL	ROS	CZECZ	WIET	ANG
wodospad	водопад	чухчари, чахчари	thác nước	waterfall
Wschód	Восток	Малхбале	Đông	East
wulkan	вулкан	тлаплам	núi lửa	volcano
wybrzeże	побережье	йист, хлордан йист	ven biển	shore
wydma	дюна	дюнаш	bãi đất nhô ven biển	sandbank, dune
wyspa	остров	глайре	đảo	island
wyżyna	возвышенность	акъари	cao nguyên	upland
wzgórze	холм	гу	núi	hill
Zachód	Запад	Малхбузе	Tây	West
zatoka	залив	айма, залив	vịnh	bay, gulf
zorza polarna	северное сияние	полюсан злаьнарш (цийдала р)	ánh sáng Bắc cực	polar lights
źródło	источник	хьост	nguồn	spring

abdykacja	отречение от престола	дакъастар	thoai ngoi	abdication
berło	скипетр	скипетр	vương trượng	sceptre (BrE) / scepter (AmE)
bitwa	битва	тлом, латар	trận đánh	battle
chłop	крестьянин	ахархо	nông dân	peasant
elekcja	выборы	харжамаш	bầu chọn	election
elekt	вновь избранный, но ещё не вступивший в должность	хоржушверг	người mới được bầu chọn	elect
epoka	эпоха	эпоха, мур, зама	thế kỷ	epoch
fosa	ров	саьнгар	đường hào xung quanh thành	moat
giermek	оруженосец	герзлелорхо	cậu bé theo hiệp sỹ	page / (e)squire
historia	история	истори	lịch sử	history
husarz	гусар	гусар	kỵ sỹ cuỡi ngựa Ba Lan	Hussar / Polish winged cavalryman
inkwizycja	инквизиция	инквизици, лазап латор	điều tra dị giáo	inquisition
konfederacja	конфедерация	конфедераци	Liên đoàn	confederation
kontreformacja	контрреформация	контрреформаци	Phản Cải cách	Counter-Reformation
korona	корона	таж	vương miện	crown
koronacja	коронация	таж тиллар	lên ngoi	coronation
król	король	паччахь	vua	king
królestwo	королевство	паччахьалла	vương quốc	kingdom
książę	князь	паччахьан клант	thái tử	prince
lenno	лен	вотчина	đất cho dùng khi có bảo vệ (cổ điển)	fief(dom) / feu / fee / vassalage
miecz	меч	галакх, тур	kiếm	sword
most zwodzony	разводной мост	хьалаайалун тлай	cầu mở	drawbridge
myto	мыто	ял	thuế hải quan (cổ điển)	toll
niepodległość	независимость	лаамалла	độc lập	independence
oświecenie	Просвещение	серло	thời Đại khai sáng	Enlightenment
pańszczyzna	барщина	глаплоглийн бакьо	chế độ nông nô	serfdom
pałac	дворец	дворец, гала	lâu đài	palace
piechota	пехота	глашсалт	đi bộ, lính bộ	infantry
pobierać myto	взимать мыто	ял яккхар	thu thuế hải quan (cổ điển)	to collect tolls
podbój	завоевание	тламца даккхар	chinh phục	conquest
pole bitwy	поле битвы	тлеман майда	chiến	battlefield

			trường	
płacić myto	платить мыто	ял ялар	nộp thuế hải quan (cổ điển)	to pay a toll
reforma	реформа	реформа, хийцам бар	cải cách	reform
reformacja	реформация	реформа яр	Đổi quân cải cách	the Reformation
rewolucja	революция	революци	cách mạng	revolution
rozbiór Polski	раздел Польши	Польша екъар	phân chia Ba Lan	partition of Poland
rozejm	перемирие	маслалат, машар	hòa giải	truce / armistice
rycerz	рыцарь	рыцарь, къонах	kỵ sỹ	knight
średniowiecze	средневековье	юккъера блешераш	trung cổ	the Middle Ages
starożytność	древние времена	шира зама	cổ đại	Antiquity
szabla	сабля	тур	kiếm, mác	sabre / saber (AmE)
szlachta	шляхта	дворянин, эла	quý tộc	nobility
tron	трон	трон(паччахъан глант)	ngôi	throne
układ	соглашение	система, къепе	hệ thống, hiệp ước	treaty
wiek	век	блешо	thế kỷ	century
wojna	война	тлом	chiến tranh	war
wstąpić na tron	вступить на трон	Паччахъ хлотта	nhận lên ngôi	to ascend the throne
zabór	аннексия	аннекси	chia cắt	annexation
zamek	замок	блокада, го лацар	cung vua, lâu đài	castle
zawieszenie broni	перемирие	маслалат, машар	hỏa bình, ngừng bắn	ceasefire
zbroja	доспехи	glarl	áo giáp	armour (BrE) / armor (AmE)

MINISŁOWNICZEK PODSTAWOWYCH POJĘĆ MATEMATYCZNYCH

PL	ROS	CZECZ	WIET	ANG
analiza	анализ	таллам	giải tích	Analysis
bok	бок	arło	cạnh	Side
całkowity	общий, целое (число)	дерриг а	nguyên, hoàn toàn	total; liczba ~ integer
ciąg	последовательность	могла	dãy số	Sequence
cyfra	цифра	Терахь (цифра)	con số	digit; figure
cyrkiel	цикуль	цикуль	côngpa	Compass
część	часть	дакъа	phần	Part
czworokąt	четырёхугольни к	биъсаберг	hình vuông	Quadrilateral
czworościan	четырёхгранни к	биъаглоберг	tứ giác	tetrahedron
czynnik	фактор	фактор	thông số	factor
ćwiczenie	упражнение	Іамор, тренировка	bài tập	Exercise
długość	длина	яхалла	dài	Length
dodawać	слагать	тлетоха	cộng	add
dodawanie	сложение	тлетохар	phép cộng	addition
dowód	доказательство	тешалла	chứng minh	Proof
dwusieczna	биссектриса	биссектриса	phân giác	(angle) bisector
działanie	действие	дар, хлума дар	phép tính	Operation
dzielenie	деление	декъар дар	phép chia	Division
dzielić	делить	декъар	chia	divide
dzielna	делимое	дладовъкург	số bị chia	Dividend
dzielnik	делитель	довъкург	số chia, ước số	Divisor
elipsa	эллипс	элипс	êlíp	ellipse
falsz	ложное	бакъдоцург	sai	False
funkcja	функция	функци	hàm số	Function
geometria	геометрия	геометри	hình học	Geometry
graniastosłup	призма	призма	lăng trụ	Prism
granica	предел	доза	giới hạn	limit
iloczyn	произведение	произведени	nhân	Produkt
iloraz	частное	кхаъчнарг	chia	Quotient
inwersja	инверсия	инверси	phép nghịch đảo	Inversion
jednokładność	гомотетия	тералла(Геометрическое подобие)	đồng dạng	Homothety
jednostka	единица	Барам, дакъа	đơn vị	unit
kąt	угол	са, (угол)	góc	Angle
kąt ostry	острый угол	ира са	góc nhọn	acute angle
kąt prosty	прямой угол	нийса са	góc vuông	right angle
kąt rozwarty	тупой угол	аърта са	góc tù	obtuse angle
kątomierz	транспортир	сабустург	thước đo góc	protractor

kierunek	направление	хъажам, некъ	hướng	Direction
kolejność	очерѣдность	роғалла	thứ tự	order
kolumna	столбец	колонна, моғла	cột	Column
konstrukcja	конструкция	меженаш, конструкци	khung	Construction
krawędź	ребро	йист	rià	edge
krzywa	кривая	гома, сеттина	đường cong	curve
kształt	форма	кеп, форма	hình dạng	shape
kula	шар	шар, горгал	tròn	ball (sphere)
kwadrat	квадрат	квадрат	hình vuông	Square
liczba	число	терахъ	co số	Number
licznik	счѣтчик	лорург	số đếm	numerator
liczyć	считать	лара, дагардан	đếm, tính	(<i>sztuki</i>) count; (<i>obliczać</i>) compute
linijka	линейка	линейка	thước kẻ	ruler
logarytm	логарифм	логарифм	công thức	Logarithm
łączyć	соединять	цъханатоха, вовшахтоха	nối	connect; join
łuk	дуга	лад (дуга)	đường cung	arc
metoda	метод	метод, некъ, кеп	phương pháp	method
mianownik	знаменатель	знаменатель	mẫu số, mẫu thức	denominator
minus	минус	минус	trừ, âm	minus
mnożenie	умножение	эцар, дебор	phép nhân	multiplication
mnożyć	умножать	эца, дебо	nhân	multiply
naprzeciwległy	противопостав ленный	доъхъала лаятта	đối diện	opposite
nawias	скобка	Горга къовларш	mở ngoặc	Bracket
nieparzysty	нечѣтный	Ший а доцу (непарный)	lẻ	Odd
nierówność	неравенство	нийса цахилар, нийсазалла	bất đẳng thức	inequality
nieskończoność	бесконечность	абаде, йист йоцуш хилар	vô hạn	Infinity
objętość	объѣм	чухоам, барам	thể tích, dung tích	Volume
obliczanie	вычисление	ларар, чот	tính	computing
obrót	оборот	го баккхар	vòng quay	rotation
obwód	периметр	хлоз, го	chu vi	Perimeter
odcinek	отрезок	кийсаг, дакъа	đoạn	segment
odejmować	вычитать	дладаккха	trừ	subtract
odejmowanie	вычитание	тлерадаккхар	phép trừ	subtraction
odległość	расстояние	Юкъ, некъ, некъан бохалла	khoảng cách	Distance
odpowiedni	соответствующ ий	доғлу, мегар долу	tương ứng	respective
odzworowanie	отображение	гайтар, сурт хлоттор	đường chiếu	Map
ograniczenie	ограничение	Доза тохар,	hạn chế, giới	Bound

		дехар	hạn	
okrąg	окружность	го	hình tròn	Circle
okres	период	мур	khoảng thời gian, chu kỳ	Period
ostrosłup	пирамида	пирамида	hình chóp	pyramid
oś	ось	сема	trục	axis
ośmiokąt	восьмиугольник	бархIсаберг	bát giác	octagon
ośmiościan	восьмигранник	бархIпенберг	bát diện	Octahedron
para	пара	шиь	đôi	pair
parabola	парабола	парабола	parabôn	Parabola
parzysty	чётный	шала, шалза	chẵn	even
pierścień	кольцо	чIуг	vòng	ring
pierwiastek	корень	орам	căn, nghiệm	Root
pięciokąt	пятиугольник	пхиьсаберг	ngũ giác	Pentagon
pionowy	вертикальный	ирх	thẳng đứng	Vertical
plus	плюс	плюс, тIетоха	cộng, dương	Plus
płaszczyzna	плоскость	экъа	mặt phẳng	Plane
pochodna	производная	схъадаьлла	đạo hàm	Derivative
podzbiór	подмножество	дебор	tập hợp con	subset
podział	разделение	дехар	chia	partition
podzielny	делимый	дIадодькьург	chia được, chia hết	Divisible
pole (powierzchni)	поле (поверхности)	аре (тIехуле)	diện tích	Area
poprzedni	предыдущий	хьалхара	trước	previous
potęga	степень	нуьцкъалла	lũy thừa	power
powierzchnia	площадь	тIехуле	diện tích	Surfach
poziomy	горизонтальный	Лохалла, анасиз	ngang	Horizontal
półprosta	луч	зIенар, зIаьнар	bán thẳng	ray
promień	радиус	радиус	bán kính	Radius
prosta	прямая	нийса сиз	đường thẳng	Line
prostokąt	прямоугольник	нийса саберг	hình chữ nhật	Rectangle
prostopadły	прямоугольный	перпендикуляр	vuông góc	Perpendicular
przecięcie	пересечение	хадо, хадор	cắt	Intersection
przecinać	пересекать	дацдан	cắt qua	Cut
przeciwprostokątna	гипотенуза	гипотенуза	cạnh huyền	hypotenuse
przedział	интервал	интервал, юкъ	khoảng, đoạn	Interwal
przekątna	диагональ	диагональ	đường chéo	diagonal
przestrzeń	пространство	меттиг, шорте	không gian	Space
przylegający	смежный	тIелетта, тIезвхина	kề	Adjacent
punkt	точка	меттиг, тадам	điểm	Point
razy	умноженный	цкъа	lần,	Times
reguła	правило	бакъо	công thức,	rule

			nguyên tắc	
reszta	остаток	бухадиснарг	phần còn lại, lẽ	remainder
romb	ромб	ромб	hình thoi	rhomb
rosnący	возрастающий	кхиар, кхиаран боларш	tiến	Increasing
rozwiązanie	решение	сацам бар	bài giải	solution
rozwiązywać	решать	сацо, сацам бан	giải pháp	Solve
równanie	уравнение	уровнени	phương trình	Equation
równoległobok	параллелограмм	параллелограмм	hình song song	Parallelogram
równoległy	параллельный	параллельни	song song	Paralel
równy	равный	нийса	bằng	Equal
różnica	разность	башхалла	hiệu số	Difference
rząd	ряд, порядок	урхалла	dãy, hàng	Row
sinus	синус	синус	sinus	Sine
składnik	член, слагаемое	тлетухург	số hạng	Term
stopień	степень	,барам	bậc, mức	Degree
stożek	конус	конус	hình nón	cone
suma	сумма	жамл, дерриг а	tổng	Sum
symbol	символ	символ, билгало	ký hiệu	Symbol
symetria	симметрия	симметри	cân xứng	Symmetry
szereg	ряд	могла	dãy	Series
sześcian	шестигранник	куб	hình hộp	Cube
sześciokąt	шестиугольник	ялхсаберг	lục giác	hexagon
ścieżka	дорожка	тача, некъ	quỹ đạo	path
średni	средний	юкъара	trung bình	Average
średnica	диаметр	диаметр	đường kính	diameter
środek	центр, середина	бустам, барам, кеп	tâm	center; (<i>odcinka</i>) midpoint
teoria	теория	теори	lý thuyết	Theory
trapez	трапеция	трапеци	hình thang	trapezoid
trójkąt	треугольник	кхоъсаберг	tam giác	triangle
trójkątny	треугольный	кхоъсаболуш	có ba góc	triangular
trygonometria	тригонометрия	тригонометри	lượng giác	trigonometry
twierdzenie	теорема	теорема	định nghĩa	theorem
ułamek	дробь	дакъа	phân số	fraction
uzasadniać	обосновывать	тешо, буха тле дало	chứng minh, lý giải, lập luận	justify
wartość	значение	маына, мехалла	giá trị	value
wektor	вектор	вектор	véc tơ	vector
wewnątrz	внутри	юккъехъ, чуръа	trong	inside
wielkość	величина	доккхалла	độ lớn	size
wielokąt	многоугольник	сенашдерг	đa giác	polygon
wielościán	многогранник	сенашдерг	đa diện	polyhedron

wierzchołek	вершина	,бохь	đỉnh	vertex
wklęsły	вогнутый	чусеттина, чутаына	lõm	concave
współczynnik	коэффициент	коэффициент	hệ số	coefficient
współrzędna	координата	координат	tọa độ	coordinate
wykres	график	график	biểu đồ	graph
wzór	формула	тайпа, кеп	mẫu	formula
zbiór	множество	дукхалла	tập hợp	set
zero	ноль	ноль	số không	zero
zmienna	переменная	хийцаме	biến số	variable
znak	знак	хьяьрк	dấu hiệu	sign

MINISŁOWNICZEK POJĘĆ ZE SZTUKI

PL	ROS	CZECZ	WIET	ANG
akwarele	акварель	акварель	màu vẽ nước	water-colours
arcydzieło	шедевр	шедевр	tuyệt phẩm	masterpiece
barokowy	барочный	барокко	nghệ thuật hoa mỹ	baroque
bezcenny	бесценный	мах бина вер воцуш	vô giá	priceless
ceramika	керамика	кхийра	gốm	ceramics
dekoracja wnętrza	оформление интерьера	интерьер	trang trí nội thất	artistic decoration
dwuwymiarowy	двухразмерный	шинабустаман	hai chiều	two-dimensional
dłuto	резец	сто	đục	chisel
ekspresjonizm	экспрессионизм	эксрессионизм	chủ nghĩa biểu hiện	expressionism
estetyka	эстетика	эстетика, хазалла	thẩm mỹ học	aesthetics
galeria sztuki	художественная галерея	исбаьхаллийн галерей	phòng trưng bày nghệ thuật	art gallery
graffiti	граффити	графитти	vẽ graffiti trên tường	graffiti
horyzont	горизонт	ана	đường chân trời	skyline
ilustracja	иллюстрация	иллюстраци	minh họa	Illustration
impresjonizm	импрессионизм	импрессионизм	trường phái hội họa ấn tượng	impressionism
kaligrafia	каллиграфия	каллиграфи	nghệ thuật viết chữ đẹp	calligraphy
kicz	китч	хатI доцу(ирча сурт)	đồ dỏm, thô kệch	kitsch
kolaż	коллаж	коллаж	nghệ thuật cắt dán	collage
kolekcja	коллекция	коллеци, гулдар	bộ sưu tập	collection
kolor	цвет	бос	màu	colour
komercyjny	коммерческий	йохк-эцаран, коммерцин	tiêu dùng	commercial
kompozycja	композиция	композици	bài sáng tác	composition
kontur	контур	контур, гIаларт	đường viền	contour
kredka	цветной карандаш	кьолам	phấn	crayon
kreować	творить	дан, кхолла	mở ra, tạo ra	create
kreskówka animowana	анимационный мультфильм	мультфильм	vẽ hoạt hình	cartoon
kształt	форма	кеп	hình dạng	shape

kubizm	кубизм	кубизм	trường phái hội họa lập thể	cubism
linia	линия	сиз	dòng kẻ	line
literatura	литература	литература	văn học	literature
malarstwo	живопись	суьрташ дажкар	hội họa	painting
marmur	мрамор	шагатлулг, мрамор	đá quý	marble
miejsce	место	меттиг	chỗ	venue
mistrz	мастер, маэстро	говзанча	nhà vô địch	master
motyw	мотив, тема	бахъана	mô túyp	motif
mozaika	мозаика	мозаика	mô hình khảm, ghép	mosaic
muza	муза	муза	thi hứng	muse
muzeum	музей	музей	nhà bảo tàng	museum
na pierwszym planie	на первом плане	хъалхарчу планехъ (моглехъ)	mặt tiền	in the foreground
natchnienie	вдохновение	дог ирахлотта	hưng phấn	inspiration
ołówek	карандаш	къолам	bút chì	pencil
paleta malarska	палитра	исбаъхъаллийн палитра	bảng vẽ	palette
pastel	пастель	къолам	bút nhàn màu	pastel
pędzel malarski	кисть	сурт диллархочуьна щётка	bút lông	paintbrush
podróbka	подделка	харц хлума дар	hàng giả	imitation
pop art	поп-арт		nghệ thuật pop	pop-art
portret	портрет	портрет, сурт	chân dung	portrait
proporcja	пропорция	пропорци	tỷ lệ	proportion
przybory	принадлежности	глирс	vật liệu	materials
Renesans	Ренессанс	ренессанс	thời Phục hưng	Renaissance
reprodukcja	репродукция	репродукци	sản xuất lại	reproduction
romantyczny	романтический	ойла айелла	rômantic	romantic
rysunek	рисунок	сурт	bản vẽ	drawing
rzeźba	скульптура	агар (дечиг агар)	tượng	sculpture
styl	стиль	стиль, некъ, хатI	xi tin	style
surrealizm	сюрреализм	сюрреализм	chủ nghĩa siêu thực	surrealism
szkic	эскиз	эскиз	bản phác họa	sketch
sztuka ludowa	народное искусство	халкъан кхолларала	nghệ thuật dân gian	folk art
sztuka nowoczesna	современное искусство	вайн хенан говзалла (исбаъхъалла)	nghệ thuật hiện đại	modern art
sztuka orientalna	восточное	малхбалехъара	nghệ	oriental art

	искусство	исбаъхьялла	thuật Á đông	
sztuka projektowania	искусство проектировать	проект хлотторан говзалла	nghệ thuật thiết kế	art of design
sztuka starożytna	древнее искусство	ширачу заманан говзаллаш	nghệ thuật cổ đại	ancient art
sztuka użytkowa	прикладное искусство	прикладни говзалла	nghệ thuật tiêu dùng	applied art
talent	талант	талант, похлма	tài năng	talent
trójwymiarowy	трёхразмерный	кхаа барамера	3 chiều	three-dimensional
tło	фон	фон	nền	background
w plenerze	на пленэре	арара хлаваэхь	trong thiên nhiên	on location
wernisaż	вернисаж	вернисаж	buổi ra mắt trước khi triển lãm	vernissage
wystawa	выставка	гайта хлоттор	triển lãm	exhibition
zabarwienie	оттенок	амат (бесан аматаш дар)	làm màu	tint

Bibliografia

1. Aronson E., Wilson T.D., Akert R. M., *Psychologia społeczna. Serce i umysł*. Wydawnictwo Zyski i S-ka, Poznań 1997.
2. Bernacka-Langier A., Brzezicka E., Doroszuk S., Gębal P., Janik-Płocińska B., Marcinkiewicz A., Pawlic-Rafałowska E., Wasilewska-Łaszczuk J., Zasuńska M., *Ku wielokulturowej szkole w Polsce – Pakiet edukacyjny z programem nauczania języka polskiego jako drugiego dla I, II i III poziomu edukacyjnego*, Warszawa 2010.
3. Berry J. W. Acculturative Stress. [w:] W. J.Lonner, R. S. Malpass (red). *Psychology and culture*, Allyn and Bacon.
4. Coste D., North B., Sheils J., Trim J., *Europejski system opisu kształcenia językowego: uczenie się, nauczanie, ocenianie*,. Council of Europe 2001.
5. *Europejski system opisu kształcenia językowego: uczenie się, nauczanie, ocenianie* (wersja polska), Warszawa 2003.
6. *Europejski system opisu kształcenia językowego: uczenie się, nauczanie, ocenianie*. Coste D., North B., Sheils J, Trim J., Council of Europe, CODN, Warszawa 2001.
7. *Europejskie portfolio językowe* (wersja polska), Warszawa 2005.
8. Gębal P.E., *W stronę podstaw dydaktyki języka polskiego. Próba bilansu polonistycznej myśli glottodydaktycznej*, w: Miodunka W.T., Seretny A. (red.), *W poszukiwaniu nowych rozwiązań. Dydaktyka języka polskiego jako obcego u progu XXI wieku*, Kraków 2008, s. 80-88.
9. Grzymała-Moszczyńska H. *Uchodźcy. Podręcznik dla osób pracujących z uchodźcami* Nomos, Kraków 2000.
10. Hall E., *Ukryty wymiar*, Wyd. Muza, Warszawa 2003.
11. Hofstede G., *Kultury i organizacje. Zaprogramowanie umysłu*,. Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2000.
12. Kofta M., Jasińska-Kania A. (red) *Stereotypy i uprzedzenia*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2001.
13. Komorowska H., *Sprawdzanie umiejętności w nauce języka obcego. Kontrola – Ocena – Testowanie*, Wydawnictwo Fraszka Edukacyjna, Warszawa 2007.
14. Kołakowski P., Marek A., *Islam między stereotypem a rzeczywistością*. Vox Humana, Warszawa 2006.
15. Marek A., *Podstawowe informacje o islamie*, Vox Humana, Warszawa 2007.
16. Mariani L., *Learning styles across cultures*, TESOL, Rome 2004.
17. Martinelli S., (koordynacja serii) *Seria Pakietów Szkoleniowych. Rada Europy*, Komisja Europejska. T-Kit, Europa 2000-2005.

18. Martyniuk W., *A1 – Elementarny poziom zaawansowania w języku polskim jako obcym*, Kraków 2004.
19. Miodunka W.T., *Polszczyzna jako język drugi. Definicja języka drugiego*, Kraków 2010 (w druku).
20. Mohamed Farid M., McMahan D., *Accommodating and educating Somali students In Minnesota schools. A handbook for teachers and educators*, Hamline University Press. 2004.
21. *Moving forward – Gypsy traveller education. Guidance*. Welsh Assembly Government Circular No: 003/2008.
22. Nelson T.D., *Psychologia uprzedzeń*, Gdańsk 2003.
23. Piegat-Kaczmarczyk M., Rejmer-Ronowicz Z., Smoter B., Kownacka E., *Podejście wielokulturowe w doradztwie zawodowym. Praktyczny poradnik dla doradcy zawodowego pracującego z klientem odmiennym kulturowo*, KOWENZIŹ, Warszawa 2007.
24. Seretny A., Lipińska E., *ABC metodyki nauczania języka polskiego jako obcego*, Kraków 2005.
25. Sielatycki M., *Program edukacyjny „Warszawa różnorodna”. Komponent „Edukacja obcokrajowców w Warszawie”*, Warszawa 2007.
26. Todorovska-Sokolovska V., *Dzieci imigrantów. Nowe edukacyjne wyzwanie dla polskich szkół*
27. Tworuschka M., Tworuschka U., *Religie świata: Islam*, Agora (Biblioteka Gazety Wyborczej), Warszawa 2009.
28. *Volunteer training manual*. Glen Haven Community Development Center 2009.
29. Z zagadnień dydaktyki języka polskiego jako obcego, pod red. E. Lipińskiej i A. Seretny, Kraków 2006.

Źródła elektroniczne

1. Bielecki T., *Benedykt XVI do muzułmanów: Są napięcia między wyznawcami różnych religii, ale to wina manipulacji*, Gazeta Wyborcza 2009.

http://wyborcza.pl/1,76842,6589299,Benedykt_XVI_do_muzulmanow_Sa_napięcia_miedzy_wyznawcami.html#ixzz0yUN7Zjg8
2. Pomieniewski J., *Allah akbar. Jan Paweł II: gesty*, 2006.

Źródło: <http://wiadomosci.onet.pl/jp2/5168,1702,1319411,text.html>

3. Ustawa o systemie oświaty z dnia 19 marca 2009 r. (Dz. U. 2009 Nr 56, poz. 458),
www.sejm.gov.pl.
4. Wąs A., *Islam w nauczaniu Jana Pawła II*, 2009. Źródło:
<http://religie.wiara.pl/doc/471756.Islam-w-nauczaniu-Jana-Pawla-II>
5. Vallely P. , *Arabskie wynalazki*. The Independent.2006 Źródło:
<http://wiadomosci.onet.pl/1323894,1292,1,kioskart.html>

Anna Bernacka-Langier – politolog; studia na Wydziale Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego na kierunku *stosunki międzynarodowe*. Pracownik Biura Edukacji Urzędu m.st. Warszawy. W Wydziale Projektów Edukacyjnych, Współpracy Międzynarodowej i Doskonalenia Nauczycieli odpowiedzialna za koordynację międzynarodowych projektów edukacyjnych realizowanych przez warszawskie szkoły i placówki oświatowe w ramach programów pomocowych Unii Europejskiej, takich jak: program *Uczenie się przez całe życie*, *Młodzież w Działaniu*, Fundusz Polsko-Litewski, Polsko-Niemiecka Wymiana Młodzieży a także organizację międzynarodowych konferencji, spotkań i wizyt studyjnych organizowanych przez Biuro Edukacji dla przedstawicieli władz oświatowych z Europy i świata (również dotyczących edukacji cudzoziemców). Reprezentowała Biuro Edukacji w Komitecie Sterującym projekt *Międzykulturowa szkoła w wielokulturowym mieście* realizowanym we współpracy z Międzynarodową Organizacją ds. Migracji. Autorka raportu *Współpraca międzynarodowa warszawskiej oświaty w latach 2005 – 2009*. Koordynator projektów dotyczących edukacji cudzoziemców - *Caerdydd-Warsaw Integracja Projekt. Integracja młodych ludzi i ich rodziców poprzez edukację* realizowanego w ramach programu Comenius Regio oraz *I Ty możesz zdobyć wykształcenie w Warszawie!* realizowanego w ramach Europejskiego Funduszu na Rzecz Uchodźców. Współpracuje ze Stowarzyszeniem Praktyków Kultury w ramach realizacji projektu „Integracja kreatywna” dotyczącym integracji młodych uchodźców z nowym środowiskiem szkolnym. Współautorka publikacji *Ku wielokulturowej szkole w Polsce –Pakiet edukacyjny z programem nauczania języka polskiego jako drugiego dla I, II i III etapu edukacyjnego*.

Barbara Janik-Płocińska – absolwentka filologii polskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie oraz studiów podyplomowych na Wydziale Polonistyki – Instytut Polonistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego –*Dydaktyka języka polskiego jako obcego*. Doradca metodyczny m.st. Warszawy(Warszawskie Centrum Innowacji Edukacyjno – Społecznych i Szkoleń) nauczyciel dyplomowany, ekspert MEN ds. awansu zawodowego nauczycieli, egzaminator OKE w Warszawie. Współautorka publikacji *Ku wielokulturowej szkole w Polsce –Pakiet edukacyjny z programem nauczania języka polskiego jako drugiego dla I, II i III etapu edukacyjnego*. Współautorka *Wielkiego Słownika Ortograficzno-Fleksyjnego* oraz autorka wielu publikacji książkowych (*100 dyktand, testów i zabaw, 150 testów, zadań, dyktand. Testy diagnostyczne z języka polskiego dla klas I gimnazjum, Sprawdzian*

szóstoklasisty, Egzamin humanistyczny, Egzamin gimnazjalny, Formy wypowiedzi pisemnej, Testy maturzysty, Testy diagnostyczne z języka polskiego dla klas pierwszych szkół ponadgimnazjalnych) i materiałów dydaktycznych.

Agnieszka Kosowicz - założycielka i prezes Fundacji Polskie Forum Migracyjne. Pomysłodawczyni i realizatorka różnych inicjatyw na rzecz integracji cudzoziemców w Polsce, m.in. internetowego serwisu informacyjnego dla cudzoziemców Infolinia Migracyjna, projektu Migroteka, który wyposaża w literaturę migracyjną polskie biblioteki, projektu "Brwinów: moje okno na świat", którego celem było budowanie dobrych relacji w środowisku szkolnym goszczącym dzieci czeczeńskie, pomysłodawczyni filmu instruktażowego o integracji dla uchodźców w Polsce, który PFM zrealizowało w 2009 r. Autorka kilkunastu publikacji dla uchodźców oraz na temat uchodźców (w tym wielu dla nauczycieli), m.in. publikacji na temat historii ochrony uchodźców w Polsce "Working Together, 15 lat UNHCR w Polsce". Zajmuje się budowaniem pozytywnych relacji między ludźmi różnych kultur, szczególnie na poziomie lokalnych społeczności oraz szerzeniem wiedzy na tematy związane z migracją. W latach 2000-2006 pełnomocnik do spraw informacji biura UNHCR w Warszawie i redaktor naczelna kwartalnika "Z obcej ziemi". Z wykształcenia dziennikarz. Z zamiłowania - podróżnik.

Ewa Pawlic-Rafałowska – absolwentka filologii polskiej na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie oraz studiów podyplomowych na Wydziale Polonistyki - Instytut Polonistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego – *Dydaktyka języka polskiego jako obcego*. Doradca metodyczny m.st. Warszawy (Warszawskie Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń), nauczyciel dyplomowany , ekspert MEN ds. awansu zawodowego nauczycieli, egzaminator OKE w Warszawie. Uczestniczyła w realizacji wielu projektów edukacyjnych, w tym międzynarodowych. Współorganizatorka międzynarodowych konferencji poświęconych edukacji cudzoziemców. Brała udział w stworzeniu i obecnie w realizacji polsko-brytyjskiego projektu *Caerdydd-Warsaw Integracja Projekt. Integracja młodych ludzi i ich rodziców poprzez edukację* realizowanego w ramach programu Comenius Regio, którego działania zmierzają do zbudowania systemowych zmian dot. edukacji

cudzoziemców w warszawskich szkołach oraz *I Ty możesz zdobyć wykształcenie w Warszawie!* realizowanego w ramach Europejskiego Funduszu na Rzecz Uchodźców.

Koordynator zespołu autorów (i współautor) publikacji *Ku wielokulturowej szkole w Polsce –Pakiet edukacyjny z programem nauczania języka polskiego jako drugiego dla I, II i III etapu edukacyjnego.*

Autorka szeregu publikacji książkowych (*100 dyktand, testów i zabaw, 150 testów, zadań i dyktand, Testy diagnostyczne z języka polskiego dla klas I gimnazjum, Sprawdzian szóstoklasisty, Egzamin humanistyczny, Egzamin gimnazjalny, Formy wypowiedzi pisemnej, Testy maturzysty, Testy diagnostyczne z języka polskiego dla klas pierwszych szkół ponadgimnazjalnych*) i materiałów dydaktycznych.

Marta Piegat-Kaczmarzyk - psycholog międzykulturowy, członek międzynarodowej sieci trenerów Polygone. Pracuje z uchodźcami od 2000 roku (od wyjazdu na misję do Kosowa). Realizowała i koordynowała międzynarodowe projekty również w Kanadzie, Buriacji i wielu krajach europejskich. Specjalizuje się we wspieraniu Polaków w kontakcie z cudzoziemcami oraz cudzoziemców w procesie akulturacji, rozwoju zawodowym i osobistym. Autorka programów i publikacji z zakresu psychologii, edukacji i komunikacji międzykulturowej. W pracy trenerskiej stawia przede wszystkim na wzmacnianie potencjału uczestników i ich gotowości do działania.

Zuzanna Rejmer - psycholog międzykulturowy, trener i doradca w zakresie umiejętności społecznych i kompetencji międzykulturowych.

Na co dzień pracuje z osobami odmiennymi kulturowo, w tym młodymi uchodźcami. Realizuje i koordynuje projekty wspierające integrację uczniów czeczeńskich w polskich szkołach. Wspiera także dorosłych cudzoziemców w procesie adaptacji do życia w nowym kraju oraz w rozwoju ich potencjału zawodowego i osobistego. Szkoli Polaków wyjeżdżających za granicę oraz osoby pracujące z cudzoziemcami (m. in. doradców zawodowych, nauczycieli).

Przeprowadziła badania tożsamości kulturowo-narodowej repatriantów z Kazachstanu. Autorka artykułów, publikacji i programów edukacyjnych poświęconych tematyce relacji międzykulturowych.

Gawel Walczak - etnolog. W latach 2008-2009 pracował jako mediator międzykulturowy w Madrycie, gdzie zajmował się m.in. zapobieganiem i rozwiązywaniem konfliktów społecznych na tle kulturowym, a także sporządzaniem analiz dotyczących sytuacji społecznej w wybranych dzielnicach miasta. Interesuje się tematyką migracji i uchodźców. Prowadził badania m.in. na temat "uchodźców środowiskowych" - przymusowych migrantów ze względu na zmiany w środowisku naturalnym. Obecnie jest pracownikiem Fundacji Polskie Forum Migracyjne, a także doktorantem Instytutu Studiów Społecznych UW.

Jolanta Wasilewska-Łaszczyk – anglista; od 2007 roku doradca metodyczny m.st. Warszawy w zakresie języka angielskiego (Warszawskie Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń), nauczyciel dyplomowany. Od 1998 roku opracowuje i koordynuje międzynarodowe projekty Socrates Comenius, autorka projektu „Łączymy pokolenia”. Koordynator projektu organizowanego z inicjatywy Unii Europejskiej „9 maja – Dzień Europy”. Od 1999 roku tworzy i realizuje projekty tzw. „zielonych szkół” - wyjazdy zagraniczne dla młodzieży połączone z zajęciami edukacyjnymi. Od 2000 roku prowadzi klasy na poziomie gimnazjum z poszerzonym programem języka angielskiego własnego autorstwa Współpracuje z prasą, publikując artykuły o tematyce dydaktycznej oraz kulturowej obszaru anglojęzycznego, między innymi w magazynie *The Teacher*. Propagatorka wielu akcji na rzecz popularyzowania edukacji językowej. W 2005 roku pozyskała fundusze na realizację projektu „Rembertów naszym domem” w ramach akcji „Gazety Wyborczej” - „*Male Grants*”. Inicjatorka utworzenia profesjonalnego laboratorium językowego. W 2008 roku otrzymała nagrodę Prezydenta Miasta Stołecznego Warszawy za wybitne osiągnięcia w pracy na rzecz oświaty warszawskiej.

Współautorka publikacji *Ku wielokulturowej szkole w Polsce –Pakiet edukacyjny z programem nauczania języka polskiego jako drugiego dla I, II i III etapu edukacyjnego*.

Małgorzata Zasuńska – anglista, psycholog. Ukończyła kurs podyplomowy Teaching English to Young Learners na University of Maryland (UMBC). Doradca metodyczny m.st. Warszawy w zakresie języka angielskiego (Warszawskie Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń), nauczyciel dyplomowany, egzaminator TELC (The European Language Certificates) - licencja wydana we Frankfurcie przez WBT Weiterbildungs –

Testsysteme GmbH, od 2007 trener ART (Aggression Replacement Training). Od 2000 roku opracowuje i koordynuje międzynarodowe projekty Socrates Comenius, obecnie „Uczenie się przez całe życie” – Projekt Szkolny i dwa Projekty Rozwoju Szkoły: „Zdrowa, bezpieczna i przyjazna szkoła” oraz „T.Y.P.E. Teaching Young People in Europe. Their interests. Our methodologies.” Koordynowała prace nad stworzeniem narzędzi diagnostycznych do zbadania rozmaitych aspektów pracy dydaktyczno-wychowawczej szkoły oraz przeprowadzaniem tych badań. Opracowała i zrealizowała liczne interdyscyplinarne projekty edukacyjne z zakresu edukacji językowej, informatycznej, zdrowotnej i profilaktyki. Współorganizowała międzynarodową konferencję *Wielojęzyczna i Wielokulturowa Szkoła*. Wzięła udział w stworzeniu i obecnie w realizacji polsko-brytyjskiego projektu Comenius Regio *Warsaw-Cardiff*, którego działania koncentrują się na wprowadzeniu zmian systemowych do systemu wsparcia dzieci cudzoziemskich w warszawskich szkołach. Od 2006 roku koordynuje pracę Centrum Zasobów Dydaktycznych Języka Angielskiego w Warszawie oraz współpracę Centrum z innymi instytucjami.

Współautorka publikacji *Ku wielokulturowej szkole w Polsce –Pakiet edukacyjny z programem nauczania języka polskiego jako drugiego dla I, II i III etapu edukacyjnego*.